

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
Західноукраїнський національний університет
Вінницький навчально-науковий інститут економіки
Західноукраїнського національного університету
Кафедра економіки, обліку та оподаткування

Андріяш В.

**Удосконалення обліково-аналітичного забезпечення готової
продукції на підприємстві / Improvement of accounting and
analytical support of finished products at enterprises**

Спеціальність 071- Облік і оподаткування
Освітньо-професійна програма –Облік і оподаткування

Кваліфікаційна робота

Виконала : студент групи
ОПДвнм-21
В. Андріяш

Науковий керівник
к.е.н.,доц.

Кваліфікаційна робота допущено
до захисту

_____ 20 __ р.
Завідувач кафедри
_____ **В.М. Пилявець**

ВІННИЦЯ – 2024

ЗМІСТ

ВСТУП	3
РОЗДІЛ 1. ТЕОРЕТИЧНІ ОСНОВИ ОБЛІКУ ТА АНАЛІЗУ ГОТОВОЇ ПРОДУКЦІЇ ПІДПРИЄМСТВА	6
1.1. Економічний зміст готової продукції виробничого підприємства, та її класифікація.....	6
1.2. Нормативно-правова база обліково-аналітичного забезпечення готової продукції на підприємстві.....	15
РОЗДІЛ 2 СТАН ОБЛІКОВОГО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ГОТОВОЇ ПРОДУКЦІЇ В ДІЯЛЬНОСТІ ТОВ «ЛЮСТДОРФ».....	21
2.1. Особливості господарської діяльності підприємства та їх вплив на організацію облікових процесів на підприємстві.	21
2.2. Організація облікових процесів щодо готової продукції на підприємстві	26
2.3. Синтетичний та аналітичний облік готової продукції та напрямки його удосконалення	33
РОЗДІЛ 3. УДОСКОНАЛЕННЯ АНАЛІТИЧНОГО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ГОТОВОЇ ПРОДУКЦІЇ НА ТОВ «ЛЮСТДОРФ».....	39
ВИСНОВКИ ТА ПРОПОЗИЦІЇ	48
СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ	51
ДОДАТКИ	56

ВСТУП

Актуальність теми. В сучасних умовах господарювання вітчизняним підприємствам для кращого функціонування й поширення своєї господарської діяльності та отримання більших доходів, необхідно виробляти конкурентоспроможну продукцію й розраховувати тільки на власні сили. Велику роль у забезпеченні конкурентоспроможності підприємства відіграє обліково-аналітична система виробництва та реалізації готової продукції (товару).

Реалізація продукції завершує операційний цикл у діяльності підприємства. У ринкових умовах процедурі її планування передують виробничий процес. Підприємство має виробляти ту продукцію, яка користується попитом на ринку збуту. Головну роль у забезпеченні конкурентоспроможності підприємства відіграє система обліку та аналізу за виробництвом та реалізацією продукції, оскільки вона впливає на фінансовий результат, який є узагальнюючим показником роботи підприємства. За таких умов завданням обліку є забезпечення управлінського персоналу інформацією для оперативного регулювання виробництва та реалізації продукції, планування майбутньої діяльності, запобігання суб'єктивності у процесі прийняття рішень.

Питання обліково-аналітичного забезпечення готової продукції, висвітлювали вітчизняні та зарубіжні економісти. Найбільш ґрунтовно проблеми бухгалтерського обліку розглянуто в працях вітчизняних вчених Бутинця Ф.Ф., Герасимовича А.М., Голова С.Ф., Єфименка В.І., Жиглей І.В., Пархоменка В.М., Сук Л.К., Савченка В.Я., Сопка В.В. та інших, а також зарубіжних вчених Безруких П.С., Блейка Д., Нідлза Б., Палія В.Ф., Соколова Я.В., Хендерксена Е.С., Хонгрена Ч.Т., а також у працях зарубіжних вчених Андреева В.Д., Аренса Е.А., Барішнікова М.П., Богомолова О.М., Воронова В.В., Доджа Р., Кармайкла Д.Р., Щаділової О.Д.

Метою випускної кваліфікаційної роботи є дослідження діючої

системи обліку та аналізу готової продукції підприємства та розробка пропозицій по її вдосконаленню.

Для досягнення мети в магістерській роботі визначено такі **завдання**:

- уточнити поняття «готова продукція» та систематизувати підходи до її класифікації та значення в формуванні фінансових результатів;

- оцінити законодавче та методичне забезпечення і сучасний порядок відображення операцій з виробництва та реалізації продукції й визначення фінансових результатів у системі бухгалтерського обліку та звітності підприємств;

- розглянути вплив особливостей молоточної галузі на облік та аналізу готової продукції та її збут;

- оцінити стан бухгалтерського обліку в частині виробництва та реалізації готової продукції на підприємстві;

- розглянути та обґрунтувати напрями удосконалення готової продукції підприємства;

Об'єктом дослідження є система обліку та аналізу готової продукції ТОВ «Люстдорф» м. Іллінці Вінницького району Вінницької області.

Предметом дослідження виступає сучасна система обліку та аналізу виробництва та реалізації готової продукції, визначення фінансових результатів від її реалізації в діяльності досліджуваного підприємства.

Методи дослідження. Методичною основою випускної кваліфікаційної роботи є діалектичний метод пізнання економічних явищ і процесів у безперервному їх розвитку та взаємозв'язку. У роботі було використано загальнонаукові методи дослідження: моделювання, аналіз, синтез, індукцію, дедукцію, порівняння, та економіко-математичні методи.

Інформаційною базою є законодавчі та нормативні акти України, монографічні дослідження, наукові праці вітчизняних і зарубіжних учених з проблем бухгалтерського обліку, матеріали українських та міжнародних науково-практичних конференцій, семінарів, матеріали періодичних видань, дані бухгалтерського обліку та фінансової звітності ТОВ «Люстдорф».

Наукова новизна одержаних результатів. У процесі дослідження одержані такі найбільш суттєві результати, які характеризують внесок у розробку проблеми, що досліджується, та конкретизують результати дослідження:

- здійснено теоретичне обґрунтування особливості побудови облікових процесів щодо готової продукції на підприємствах молокопереробної галузі
- розроблена методика аналізу за реалізацією готової продукції.

Практичне значення одержаних результатів полягає у можливості застосування викладених у магістерській роботі пропозицій з удосконалення обліку, оподаткування та аналіз готової продукції підприємства

Апробація результатів Результати дослідження впроваджено в господарську практику товариства з обмеженою відповідальністю «Люстдорф» м. Іллінці Вінницького району Вінницької області та апробовано на Міжнародно-практичному форумі «Фінансово-економічна діяльність суб'єктів господарювання в умовах воєнного стану» (м. Кам'янець-Подільський 20 жовтня 2023 р).

Структура та обсяг роботи. Випускна кваліфікаційна робота складається із вступу, трьох розділів, висновків, списку використаних літературних джерел та додатків. Основний зміст викладено на 52 сторінках друкованого тексту, в тому числі 11 таблиць, 6 рисунки та додатки. Список літературних джерел налічує 42 найменування

РОЗДІЛ 1

ТЕОРЕТИЧНІ ОСНОВИ ОБЛІКУ ТА АНАЛІЗУ ГОТОВОЇ ПРОДУКЦІЇ ПІДПРИЄМСТВА

1.1. Економічний зміст готової продукції виробничого підприємства, та її класифікація.

Товар і гроші виникли із давнини обслуговували різні суспільні системи. Але з розвитком товарного виробництва та процесів обміну «товар» поступово стає його економічною складовою.

У сучасній економічній науці поряд із таким загальним поняттям, як «товар» під яким розуміють певний продукт виробничо-економічної діяльності в матеріально-речовій формі, який задовольняє певні потреби людини; об'єкт купівлі продажу, тобто ринкових відносин між покупцем і продавцем, існує значно вужче поняття – «продукція».

Відмінність товару від продукції полягає в наступному:

1. Товар має ціну, а продукція -собівартість
2. Продукція завжди бере участь у виробничому процесі , а товар – ні.
3. Продукція може перейти у форму товару , а товар у форму продукції – ніколи.
4. Продукція робить один життєвий цикл, у той час як товар може мати кілька стадій життєвого циклу залежно від кількості угод з ним [19] .

Згідно із трактуванням «Вікіпедії» продукція (англ. *production, output, produce*, нім. *Produktion f, Erzeugnisse n pl, Produkte n pl, Güter n pl*) - матеріальний результат трудової діяльності або виробничих процесів, що має корисні властивості і призначений для використання споживачем [20]

В практичні діяльності виробничих підприємств за ступенем готовності продукції вона поділяється на такі види:

готова продукція - це вироби, повністю закінчені обробкою, відповідні чинним стандартам або затвердженим технічним умов, прийнятих на

склад або замовником. Вона являє собою кінцевим результатом виробничого циклу господарської діяльності підприємства

напівфабрикат - предмет праці, який підлягає подальшому оброблюванню на підприємстві-споживачеві

незавершене виробництво - продукція, що не набула закінченого вигляду в межах виробництва, а також продукція, що не здана на склад готової продукції.

Готова продукція є значною частиною матеріально-виробничих запасів, призначених для продажу (кінцевий результат виробничого циклу, активи, закінчені обробкою (комплектацією), технічні та якісні характеристики яких відповідають умовам договору або вимогам інших документів, випадках, встановлених законодавством).

Необхідно відмітити, що продукція відноситься до готової за умов закінчення виробничого циклу відповідно до технологічним режимом її виготовлення; приймання продукції відповідно до встановлених технічних параметрами та іншими стандартами, що використовуються в організації; документального оформлення та здавання продукції склад чи передачі продукції дома її виготовлення, минаючи склад, безпосередньо замовнику (покупцеві).

Основна функція виробничого підприємства полягає в перетворення сировини та матеріалів на готову продукцію.

Готова продукція для підприємства є його закінченим виробом, який відповідає державним стандартам або технічним умовам, прийнято відділом технічного контролю, забезпечено сертифікатом, що засвідчує його якість.

Процес реалізації продукції формується на трьох основних стадіях: випуск продукції з виробництва та її надходження на склад, відвантаження продукції покупцям та грошові розрахунки за відвантажену продукцію.

На першій стадії формування реалізованої продукції пов'язане з кількістю випущеної продукції, відповідно до певних нормами якості та запитами покупців. Так, якщо зроблено невелику кількість якісної продукції,

то, відповідно, та попит на неї буде низьким, отже, і обсяг реалізації також буде низьким. В разі якщо випуск продукції відбувається у великій кількості та заздалегідь не вивчено потреби покупців, то можливо, що дана продукція буде важко реалізована чи взагалі не реалізована.

Безпосередньо реалізація продукції складає другий стадії виробничо-фінансової діяльності підприємства. Відвантаження продукції відбувається за договорами купівлі-продажу продукції, де обговорюються та фіксуються всі умови продажу товарів (строки поставки, місце постачання, вид оплати та її терміни тощо). Відвантаження продукції може здійснюватися як після оплати, так і з наступною оплатою.

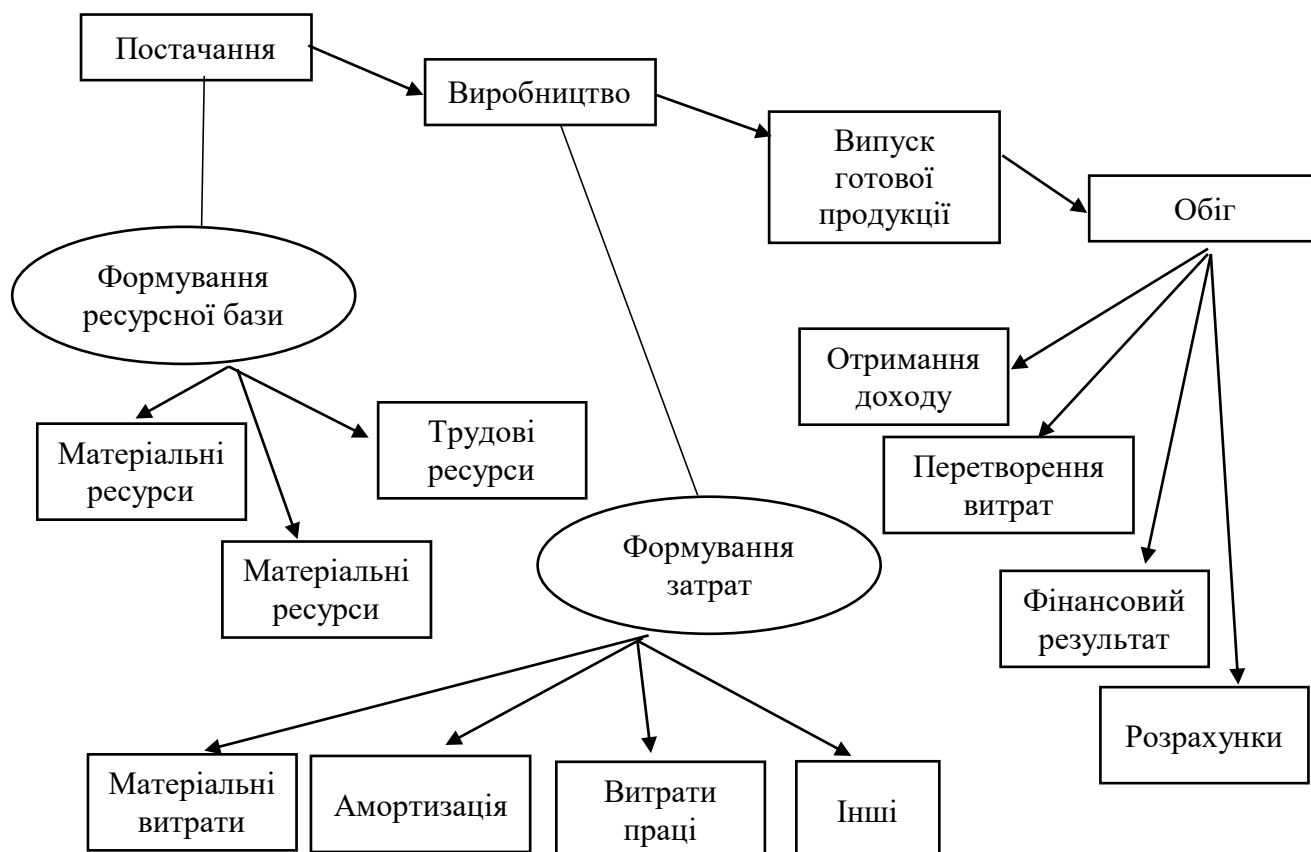
Для підприємства важливо, щоб затримка оплати готової продукції не була тривалою за часом, необхідно вживати заходів щодо стягнення заборгованості з покупців у цій ситуації [38].

На малюнку 1 представлена схема технологічного процесу готової продукції.

Для формування готової продукції необхідно одночасне виконання кількох умов:

- повне завершення всіх операцій, передбачених виробничим процесом (обробки, збирання, комплектування);
- проведення контрольних процедур на відповідність технічним вимогам, затвердженим галузевим стандартам (ДСТУ), технічним умов (ТУ) або умов договору із замовником;
- оформлення комплексу приймально-здавальної документації, підтверджує закінчення щодо цих виробів виробничого процесу та процесу технічного контролю.

Продукція, яка не відповідає хоча б одному з перерахованих умов, що враховується у складі незавершеного виробництва. Для успішного виконання цих завдань необхідна ритмічна робота підприємства, правильна організація складського господарства та збуту, своєчасне документальне оформлення господарських операцій.

Мал. 1.1 Процес формування готової продукції та її обіг

Поняття «готової продукції» має досить широке трактування в вітчизняній літературі. Різноманітність підходів до терміну «готова продукція» у економічній літературі пояснюється значущістю даної визначення в економічній науці.

Так Бутинець Ф.Ф. визначає, що «готова продукція – повністю завершена обробкою, укомплектована, яка пройшла необхідні випробування (перевірки). Це виріб (або напівфабрикат), послуга, робота, що пройшли всі стадії технологічної обробки на підприємстві, відповідають затвердженим стандартам або умовам договору, прийняті технічним контролем підприємства і здані на склад або замовникові – покупцеві згідно з діючим порядком прийняття продукції» [1, с. 324].

Вороніна В.А., Черниш В.В. трактує «готова продукція – виріб (напівфабрикат), послуга, робота, що пройшли всі стадії технологічної

обробки на даному підприємстві, відповідають затвердженим стандартам або умовам договору, прийняті технічним контролем підприємства і здані на склад або замовникові – покупцеві згідно з діючим порядком прийняття продукції».

[22, с. 75]

Глібко В.М. та Бушан О.П. в своєму підручнику «Судова бухгалтерія» визначають, що «... готова продукція – це матеріальний результат виробничої діяльності підприємства, коли запаси набувають нової якості. Крім випуску речової продукції, підприємство може виконувати роботи для інших підприємств або надавати послуги. На відміну від тієї, яка в обліку зазначається як готова продукція, цей вид продукції називають «виконані роботи і послуги». Отже, продукція підприємства складається з готової продукції та виконаних робіт і послуг» [23, с. 112]

Науковець Сопко В.В. зазначив «Готова продукція – це виріб (або напівфабрикат), послуга, робота, що пройшли всі стадії технологічної обробки на даному підприємстві, відповідають затвердженим стандартам або умовам договору, прийняті технічним контролем підприємства і здані на склад або замовникові – покупцеві згідно з діючим порядком прийняття продукції» [24, с. 112]

Класик вітчизняної бухгалтерської думки Ткаченко Н.М. в підручнику «Бухгалтерський фінансовий облік, оподаткування і звітність» визначив, що «... Готова продукція – це продукція (виріб, напівфабрикат, робота, послуга), що повністю закінчена обробкою на даному підприємстві, пройшла всі стадії технічного випробування (якщо вимагають відповідні її особливості), приймання, укомплектування згідно з умовами договорів із замовниками і відповідає технічним умовам і стандартам, не потребує подальшої обробки на цьому підприємстві і здана на склад. Готова продукція – це матеріальний результат виробничої діяльності підприємства. Крім випуску речовинної продукції (машин, взуття, одягу, хліба, цукерок тощо), підприємство може виконувати певні роботи для інших підприємств або надавати їм послуги. Наприклад, перевезення вантажів своїм транспортом для інших підприємств,

ремонтні роботи, будівництво та інше. [25, с. 671]

Дещо інше трактування із врахуванням специфіки промисловості дає Хом'як Р.Л. «Готова продукція промислового виробництва – конкретні вироби, що пройшли всі стадії технологічної обробки на цьому підприємстві, відповідають встановленим стандартам чи технічним умовам, прийняті відділом технічного контролю і здані на склад або безпосередньо замовнику» [28, с. 144]

З ним погоджується Шваб Л.І. «Готова продукція – це запаси виробів на складі, обробка яких закінчена та які пройшли випробування, приймання, укомплектовані згідно з умовами договорів із замовниками й відповідають технічним умовам і стандартам» [29, с. 23].

Вчені Західноукраїнського національного університету Крупка Я.Д. та Задорожний З.М. подає таке визначення: «Готова продукція — продукція, обробка якої закінчена та яка пройшла випробування, приймання, укомплектування згідно з умовами договорів із замовниками та відповідає технічним умовам і стандартам» [30, с. 76].

З точки зору Верхоглядової Н. І., готова продукція - це результат виробничої діяльності в господарстві, в якому прийнята нова якість виробничого фонду. Окрім фактичного виробництва фізичної продукції, товариства, підприємства чи організації можуть виконувати певну роботу чи надавати послуги іншим підприємствам або обслуговувати їх. На відміну від промислової продукції цей вид обліку називається наданням послуг і виконанням робіт. Тому автор розрізняє такі види продукції, як готова продукція та виконання робіт і послуг [31].

Одже на нашу думку готова продукція – це продукція, яка виготовлена за певними стандартами, з використанням необхідної сировини, має повністю завершену форму, яка пройшла всі норми контролю в середині підприємства, відповідає всім стандартам та нормам, тобто повністю завершений продукт, який готовий до передачі на склад або до вибуття на сторону.

Готова продукція, яка входить до складу матеріально-виробничих

запасів, призначена для реалізації, є результатом завершеного виробничого циклу. Ці активи, які пройшли всі етапи обробки та комплектації, повинні відповідати технічним та якісним характеристикам, визначеним умовами договору чи іншими нормативними документами, у випадках, встановлених законодавством. Основні вимоги до готової продукції для реалізації включають повну готовність та комплектність, відповідність стандартам, підтвердження службою технічного контролю, а також наявність відповідних документів, таких як паспорт, сертифікат, гігієнічний висновок та інші, що засвідчують її якість та повноту.

В сучасних умовах готова продукція виступає як об'єкт облікової системи, яка об'єднує організаційні інструменти для обліку виробництва та реалізації продукції, що служить засобом досягнення основної мети функціонування підприємства.

Для кращого розуміння призначення готової продукції розглянемо її класифікацію.

В науковій літературі готова продукція класифікується за наступними ознаками: за формою, ступенем готовності і технологічною складністю .

В разі класифікації за формою, виокремлюють

- уречевлену (матеріальну) продукцію;
- результати виконаних робіт;
- результати наданих послуг.

За ступенем готовності продукцію поділяють на:

- готову продукцію (продукція, обробка якої завершена та, яка пройшла випробування, приймання, укомплектування згідно з умовами договорів із замовником і відповідає технічним умовам та стандартам, а при їх відсутності - технічним, договірним або іншим умовам; прийнята з цеху на склад, сертифікована і готова до реалізації);
- напівфабрикати (продукція окремих технологічних фаз (підрозділів, цехів, дільниць, бригад), що не пройшла всіх передбачених технологічним процесом стадій виробництва й потребує доопрацювання або

укомплектування, але для даної стадії вони є закінченими);

- незавершене виробництво (сировина і матеріали, які знаходяться у виробництві і підлягають подальшій обробці).

За ступенем технологічної складності готова продукція поділяється на:

- проста (продукція, що одержується внаслідок нескладного технологічного процесу, під час якого відсутні виробничі відходи);

- складна продукція — це декілька паралельних видів продукції, що одержується внаслідок єдиного технологічного процесу [41].

Крім того, складна за класифікаційними ознаками готова продукція, як результат виробничої діяльності, може мати вигляд основної, супутньої та побічної продукції.

Основна продукція — це продукція комплексного виробництва, а саме продукт, який утворюється в результаті комплексного виробництва, як правило, створеного для випуску цього продукту.

Супутня продукція — це продукція, що була отримана в одному технологічному циклі одночасно з основною. Супутня продукція відповідає стандартам та може призначатися як для подальшої обробки, так і для відпуску споживачеві

Побічна продукція — це продукція, що утворюється в комплексних виробництвах паралельно з основною, і на відміну від супутньої продукції не потребує додаткових витрат. Виробництво побічної продукції не є основним завданням виробництва, тому отриманий прибуток від її використання є не значним, але побічна продукція є об'єктом продажу [36].

За формою виробу поділяються на:

- як матеріальна форма продукту (наприклад автомобіль, хлібобулочні вироби, пшениця тощо);

- у вигляді результатів робіт (поточний ремонт) або послуг (перевезення вантажним транспортом).

Залежно від економічного призначення продукція поділяється на:

- предмети вжитку, які включають продовольчі та непродовольчі товари,

що задовольняють індивідуальні потреби людей;

- продукцію виробничого споживання, тобто засоби виробництва;

За технічною складністю виробу поділяються на прості та складні

Виріб може бути первинним (основним), вторинним (побічним) або супутнім. Побічні та супутні продукти за технічними характеристиками дуже схожі на основний продукт, тому їх якісні та кількісні параметри визначають так само, як і основного продукту.

Одним з основних макроекономічних показників, що оцінюють результати економічної діяльності підприємств є валовий внутрішній продукт, який є результатом виміру вартості кінцевої продукції.

На мікроекономічному рівні, тобто на рівні підприємства, продукція за своїм складом та призначенням розподілена на валову і товарну.

До складу валової продукції підприємства включають вартість готових виробів, напівфабрикатів та послуг виробничого характеру, призначених для використання як усередині підприємства, так і відпущених на сторону, вартість виготовлення та ремонту тари, якщо така не включається до ціни продукції. Валова продукція характеризує загальний обсяг виробничої діяльності підприємства незалежно від ступеня готовності продукції, та призначена для збуту і реалізації за межі підприємства [14].

Товарна продукція промислового підприємства формується в грошовому виразі та є обсягом тієї частини виготовленої продукції, яка буде відпущена (реалізована) за межі його основної діяльності.

Вона включає виготовлені основними, допоміжними, підсобними і побічними цехами підприємства готову продукцію, що була виготовлена за певний період для продажу, і включає також напівфабрикати, виконані роботи промислового характеру та надані послуги.

Товарна продукція на відміну від валової, не включає зміни залишків незавершеного виробництва, а також напівфабрикатів свого виробництва, які призначені для власного використання.

Необхідно відмітити, що для різних галузей економіки України

розрізняють різні підходи щодо формування готової продукції. Так для агарного сектору економіки готовою продукцією є сира продукція рослинництва (зерно, зерновідходи, овочі та фрукти) та сира продукція тваринництва (молоко, вовна, мед, привіс) та ін.

Виробничий процес в будівельній галузі відрізняється від інших галузей і має свої специфічні особливості і відповідно готовою продукцією буде цілий будівельний об'єкт або його частина згідно технологічного плану.

Готова продукція лісового господарства має особливе значення для різних сфер людського суспільства, а саме економічної, екологічної, соціальної сфери, адже ліси не тільки надають незамінну, високоякісну, цінну продукцію, а й вирішують ряд екологічних завдань (покращання клімату, регулювання водних режимів рік, захисту полів від посух, суховіїв, запобігання водній і вітровій ерозії ґрунту, збереження здоров'я людини).

1.2. Нормативно-правова база обліково-аналітичного забезпечення готової продукції на підприємстві

Бухгалтерський облік не може повноцінно існувати без належного нормативно - правового забезпечення. Данне забезпечення сформувалось за період майже трьох десятиріч, і зараз воно перебуває в постійному процесі змін, які ще й супроводжуються соціальними, політичними, інтеграційними, економічними та іншими чинниками.

Основним нормативно-правовим документом, який регулює облік в Україні, а зокрема й облік витрат, є Закон України «Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні» [39]. Даним законом вказується мета бухгалтерського обліку та фінансової звітності. Метою ведення бухгалтерського обліку та подання звітності є надання внутрішнім та зовнішнім користувачам неупередженої і правдивої інформації про фінансовий стан, результати діяльності та рух грошових коштів підприємства, для прийняття альтернативних рішень.

Податковий кодекс України № 2755-УІ від 02.12.2010 із змінами та доповненнями прийнятий Верховною Радою України дає визначення наступних понять: вироблена продукція - загальний обсяг продукції, видобутої відповідно до угоди про розподіл продукції та доставленої в пункт виміру; виробництво підакцизної продукції - технологічний процес, у тому числі змішування, здійснення якого внаслідок зміни форми, властивостей або складу речовини, напівфабрикатів або готової продукції призводить до отримання підакцизної продукції, надання таким товарам інших властивостей, які призводять або не призводять до збільшення обсягів такої продукції [9].

Водночас на підприємства поширюється дія Положень (стандартів) бухгалтерського обліку (П(С)БО), вимоги яких є визначальними у побудові обліку готової продукції

В бухгалтерському обліку методологічною основою про готову продукцію є інформація визначена в національних положеннях П(С)БО 9 «Запаси» і 16 «Витрати», та в міжнародних стандартах МСБО №2 «Запаси» [2, 3, 4].

Одним із основних нормативних документів є Положення (стандарт) бухгалтерського обліку 9 «Запаси», який визначає методологічні засади формування у бухгалтерському обліку інформації про запаси та розкриття її у фінансовій звітності.

До запасів згідно із даним нормативним актом відносять: сировину, основні та допоміжні матеріали, товари у вигляді матеріальних цінностей, малоцінні та швидко зношувані предмети, незавершене виробництво та готову продукцію

Відповідно до П(С)БО 9 «Запаси» готова продукція належить до запасів. Готовою продукцією вважаються конкретні вироби, що пройшли всі стадії технологічної обробки на підприємстві, відповідають встановленим стандартам чи технічним умовам, прийняті відділом технічного контролю і здані на склад або безпосередньо замовнику [12].

Готова продукція виробляється власними силами підприємства і тому

первісна вартість це сума виробничих витрат. Тобто виробнича собівартість, яка включає в себе прямі витрати які безпосередньо впливають готову продукцію. До них відносять: прямі матеріальні витрати (сировина, матеріали, комплектуючі), прямі витрати на оплату праці (зарплата працівникам, які безпосередньо зайняті на виробництві), інші прямі витрати (оренда, амортизація, брак виробництва), змінні загальновиробничі та постійні розподілені загальновиробничі витрати (витрати на управління виробництвом, ремонт та вдосконалення виробництва, технологічний контроль за якістю продукції). Повний перелік і склад статей калькулювання виробничої собівартості готової продукції визначається підприємством.

Крім вищезазначених П(С)БО для обліку виробництва готової продукції, використовуються наступні положення:

- 1 «Загальні вимоги до фінансової звітності», відображення готової продукції, її реалізацію у всіх формах фінансової звітності.

- 10 «Дебіторська заборгованість», дає відображує оцінку дебіторської заборгованості, яка може виникнути при реалізації.

- 15 «Доходи». відповідно до цього ми можемо скласти інформацію про дохід на підприємстві при складання фінансової звітності.

- 16 «Витрати», визначення витрат які були здійснені на підприємстві.

Також, слід відмітити, що облік готової продукції (*анг. Finished goods*) керується і міжнародними стандартами бухгалтерського обліку МСБО (IAS) 2 «Запаси». Цей Стандарт використовують для всіх запасів, крім незавершеного виробництва за будівельними контрактами, фінансових інструментів, біологічних активів.

В МСБО (IAS) розглядаються як актив, що утримується в продажу, перебуває у процесі виробництва, а також це основний чи допоміжний матеріал який споживається при виробництві .

МСБО (IAS) 2 розглядає запаси як активи, що:

- утримуються для продажу у звичайному ході бізнесу;
- перебувають у процесі виробництва для такого продажу;

– існують у формі основних чи допоміжних матеріалів для споживання у виробничому процесі або під час надання послуг.

Отже, для більш детального розладу НП(С)БО 9 «Запаси» і МСБО 2 «Запаси» розглянемо порівняльну таблицю:

Таблиця 1.1.

Порівняльна характеристика МСБО 2 «Запаси» та МСБО 2 «Запаси»

МСБО 2 «Запаси»	МСБО 2 «Запаси»
Склад активів, які визначаються стандартами як запаси	
Склад запасів включає утримується для продажу у звичайному ході бізнесу, перебуває у процесі виробництва, а також це основний чи допоміжний матеріал який споживається при виробництві.	Склад запасів включає такі матеріальні цінності, як сировина, допоміжні матеріали, комплектуючі вироби та інші предмети, призначені для виробництва продукції, виконання робіт, надання послуг, обслуговування виробництва та адміністративних потреб. До цієї групи входять також незавершене виробництво, готова продукція, що виготовлена на підприємстві для продажу, товари у вигляді матеріальних цінностей, придбані та утримувані підприємством з метою подальшого продажу, малоцінні та швидкозношувані предмети, молодняк тварин і тварини на відгодівлі, якщо вони відповідають цьому стандарту.
Оцінка запасів при надходженні	
Собівартість формується з таких витрат: включати всі витрати на придбання, витрати на переробку та інші витрати, понесені під час доставки запасів до їх теперішнього місцезнаходження та приведення їх у теперішній стан.	Собівартість формується з таких витрат: При придбанні у постачальника. 2. При виготовленні власними силами. 3. При внесення до статутного капіталу. 4. При безоплатному отриманні.
Оцінка запасів при витраченні	
Допускається метод стандартних витрат або метод роздрібних цін.	Ідентифікована вартість, нормативні затрати, ціни продажу, середньозважена собівартість, собівартість перших за часом надходження запасів.
Оцінка на дату складання балансу	
Чиста вартість реалізації	Первісна вартість або чиста вартість реалізації
Інформація про запаси у фінансовому звітності	
Сума доходу, яка відображається у відмінені будь-якого сторнування або часткового списання за певний період часу або залежно від певних обставин	Балансова вартість запасів, сума збільшення чистої вартості реалізації.

Інструкція про застосування Плану рахунків бухгалтерського обліку

активів, капіталу, зобов'язань і господарських операцій затверджена наказом Міністерства фінансів України 30.11.1999 року № 291 (із змінами від 18.06.2015 року № 573), встановлює призначення та порядок ведення рахунків бухгалтерського обліку для узагальнення методом подвійного запису інформації про наявність та рух активів, капіталу, зобов'язань та факти фінансово-господарської діяльності підприємства.[15]

Наказом № 291 від 30.11.1999 року «Про затвердження Плану рахунків бухгалтерського обліку та Інструкції про його застосування» передбачено для облікового відображення операцій щодо наявності та руху готової продукції рахунок 26 «Готова продукція».

Господарські операції щодо готової продукції відображаються в бухгалтерському обліку методом їх суцільного та безперервного документування. Записи в облікових регістрах здійснюються на підставі первинних документів, створених відповідно до вимог Положення про документальне забезпечення записів у бухгалтерському обліку, затвердженого наказом Мінфіну України від 24.05.1995 № 88 [88]. Дане положення встановлює порядок створення, прийняття і відображення у бухгалтерському обліку, а також зберігання первинних документів, облікових регістрів, бухгалтерської звітності підприємствами, їх об'єднаннями та госпрозрахунковими організаціями (крім банків) незалежно від форм власності

Важливим питанням щодо формування готової продукції є нормативні документи із стандартизації: міжнародні стандарти, державні стандарти України, кодекси усталеної практики, класифікатори, технічні умови.

Міжнародні стандарти – найбільш жорсткі до вимог якості продукції, розробляються Міжнародною організацією стандартизації – ІСО, використовуються для сертифікації виробів, призначених для експорту в інші країни і реалізації на світовому ринку.

Державні стандарти України встановлюються центральним органом виконавчої влади у сфері стандартизації на продукцію, виконувани роботи та

послуги, а також на різні елементи народногосподарських об'єктів державного значення (транспорт, зв'язок, енергосистема тощо). Державні стандарти містять обов'язкові та рекомендовані вимоги.

Кодекси усталеної практики (звід правил) розробляються на ту продукцію, на яку не має державних стандартів України, або за необхідності встановлення додаткових вимог, котрі передбачаються при укладанні угоди на поставку продукції.

Класифікатори розробляються з власної ініціативи з метою конкретизації вимог до продукції самого виробника. Об'єктами стандартизації на підприємстві можуть бути окремі деталі, вузли, складальні одиниці, оснащення та інструмент власного виготовлення. Такі стандарти розробляються і використовуються для створення внутрішньої системи управління якістю продукції.

Технічні умови розробляються переважно при проектуванні нових видів продукції, на які ще не має стандартів. Вони регламентують норми і вимоги щодо якості тих видів продукції, для яких державні стандарти не розробляються.

Технічні умови на продукцію це основний внутрішній нормативний документ підприємства, який визначає характеристики продукції, що випускається згідно ТУ.

Які вимоги до готової продукції містяться в технічних умовах:

- вимоги до вхідної сировини, комплектуючих;
- вимоги до упаковки продукції – як внутрішньої так і зовнішньої;
- вимоги до умов зберігання готової продукції;
- вимоги до маркування продукції;
- вимоги до транспортування продукції;
- вимоги щодо контролю показників та параметрів продукції.

На сьогоднішній день, нормативно-правове регулювання та документування значно змінилося і відповідно є наближеною до міжнародних стандартів.

РОЗДІЛ 2

СТАН ОБЛІКОВОГО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ГОТОВОЇ ПРОДУКЦІЇ В ДІЯЛЬНОСТІ ТОВ «ЛЮСТДОРФ»

2.1. Особливості господарської діяльності підприємства та їх вплив на організацію облікових процесів на підприємстві.

Масло-сирзавод завод у селищі міського типу Іллінці Вінницької області був побудований відповідно до другого п'ятирічного плану розвитку народного господарства СРСР і введений в експлуатацію в 1934 році. 4 лютого 1997 року на базі ВАТ «Іллінецький молокозавод» засновано ТОВ «Люстдорф». На початку своєї діяльності компанія починає виробництво 3-х видів молока тривалого зберігання під ТМ «На здоров'я».

На даний час «Люстдорф» - повне найменування фірма «Люстдорф» у формі товариства з обмеженою відповідальністю (*анг. Firm Loostdorf in the form of company with limited liability (Loostdorf LTD)*), українська компанія, одна з найбільших виробників молочної продукції в Україні [21]. Засновниками є громадяни України Остапенко Л. М. та Васильєв О. В. з рівними частками по 50%. Розмір статутного капіталу станом на 2024 рік становить 56020000 грн.

ТОВ «Люстдорф» зареєстровано за адресою Вінницька обл., Іллінецький р-н, м. Іллінці, вул. Коцюбинського, 1. ТОВ «Люстдорф» має регіональні відділення прямої дистрибуції. Головний офіс знаходиться у м. Київ.

Товариство «Люстдорф» здійснює господарську діяльність у сфері суспільного виробництва, яка спрямована на виготовлення та реалізацію продукції, виконання робіт.

Предметом діяльності Товариства є діяльність в харчовій промисловості та переробці сільськогосподарської продукції по виробництву молочних продуктів. Станом на 20254 рік асортимент ТОВ «Люстдорф» складається більш ніж з 60 найменувань молочної продукції, що випускаються під

кількома торговельними марками. Молочні продукти ТОВ «Люстдорф» випускаються під торговельними марками: «На здоров'я», «Селянське», «Буренка», «Люстдорф», «Тотоша», «Весела» та «Смачно шеф». Багато років ТОВ «Люстдорф» є одним з лідерів ринку в Україні у своїй області та експортує продукцію у ближнє зарубіжжя.

Основні види готової продукції що виробляє ТОВ «Люстдорф»

- Молоко пастеризоване
- Сметана
- Вершки
- Масло
- Молочні коктейлі
- Кисломолочна продукція (кефір, ряжанка та йогурти)
- Інша молочна продукція

На ТОВ станом на 2024 рік працює більше 1500 співробітників Виробничі потужності розташовані у екологічно сприятливій Вінницькій області і забезпечуються сировиною, зібраною у більш ніж 50 фермерських господарствах регіону. Це дозволяє переробити близько 350 т. високоякісного молока на добу з використанням передової технології високотемпературного імпульсу. Ця технологія дозволяє повністю знищити сторонню мікрофлору сирого молока, зберегти максимум корисних речовин та вітамінів, а також суттєво продовжити строк його зберігання.

Якість продукції компанії «Люстдорф» підтверджено міжнародними сертифікатами ISO, HACCP.

Продукція ТОВ «Люстдорф» виготовляється з молочної сировини екстра і вищого гатунку. На кожному етапі виробництва продукції здійснюється суворий професійний контроль її якості та споживчих характеристик. Молочна сировина для виробництва постачається на підприємство власними сучасними молоковозами *Scania*, які оснащені холодильними камерами, що гарантує якісну доставку сировини до виробництва.. Виробничі потужності компанії здатні переробити 450 т молока

за добу. Гаку потужність виробництва забезпечує сучасне високотехнологічне обладнання світового рівня. На виробництві встановлено ІЗ ліній розливу від компанії «*Tetra Pak*». Виготовлення молочної продукції відбувається у захищеному середовищі під автоматизованим контролем, без прямого контакту з людиною. Основна частина продукції ТОВ «Люстдорф» виготовляється в багатошаровій картонній упаковці *Tetra Pak*. Ця упаковка виготовляється з деревини, що сертифікована міжнародною неурядовою організацією *Forest Stewardship Council (FSC™)*, що гарантує повну відновлюваність природних ресурсів. Упаковка *Tetra Pak* на 100% придатна для переробки.

Основними видами готової продукції на ТОВ «Люстдорф» є виробництво молока тривалого зберігання та вершкового масла

Виробництво молока тривалого зберігання здійснюється за наступними етапами:

1. Приймання молока
2. Фільтрація та охолодження молока до 4-6 градусів Цельсія
3. Нормалізація жирності молока до необхідної
4. Деаерація молочної продукції (вилучення повітря та побічних запахів)
5. Гомогенізація (розбиття жирових кульок на дрібніші з метою запобігання відстоюю жиру)
6. Суперпастеризація (доведення продукту до температури 124-137 С і раптово охолоджують до температури 25°C.
7. Фасування молока в пакети відповідної місткості.
8. Передача молочної продукції на склад.
9. Передача молока в реалізацію здійснюється через 5 діб термостатної витримки продукту в складських приміщеннях. Термін придатності молока становить 45,90,120 та 180 діб. Він залежить від упаковки, термостійкості молока-сировини, технологій переробки та асептики розливу молока.

Виробництво вершкового масла включає наступні етапи:

1. Прийом сировини, підготовка і отримання вершків.

2. Сепарація вершків (проводиться при температурі 35-40° С, масова доля жиру складає 32-37 %)

3. Пастеризація, дезодорація вершків при температурі 97° С

4. Отримання високо жирних вершків.

5. Нормалізація високо жирних вершків.

6. Перетворення високо жирних вершків в масло.

7. Пакування: вершкове масло пакується монолітом в картонні ящики вагою 20.0 кг. Та брикети 200гр.

8. Зберігання (проводиться при температурі не вище 3°С і відносній вологості 80 %).

9. Передання в реалізацію

Строк реалізації масла не повинен перевищувати 10 діб, термін придатності для споживання 45 діб

На ТОВ «Люстдорф» передача молочної сировини у виробництво здійснюється за масою, з урахуванням вмісту корисних речовин (молоко з нормалізації на пастеризацію). Період часу, розподіл суміжних операцій визначаються технічними характеристиками машин та розмірами проміжних ємностей зберігання. Кожна наступна операція починається не раніше, ніж закінчиться обробка всієї сировини з попередньої партії, що зумовлює накопичення молочної сировини у очікуванні певного часу до початку операції. Саме ці особливості виробництва мають суттєвий вплив на організацію обліку готової продукції.

В технологічному виробництві молочної продукції на ТОВ «Люстдорф» свої специфічні риси, а саме:

- взаємозв'язок з АПК, який викликає залежність молокопереробних підприємств від виробників молочної сировини;
- високі витрати на заготівлю сільськогосподарської продукції;
- сезонність та масовість виробництва;
- використання специфічної початкової сировини, яка має характер швидкого псування;

- специфіка виробничої структури, а саме безперервність і відносно невелика тривалість виробничого процесу;

- виробництво молочної продукції послідовною обробкою сировини відповідно до технологічних фаз, стадій із суворим дотриманням рецептурного режиму.

Всі ці риси є особливостями молокопереробної промисловості, які враховані при побудові облікового процесу на ТОВ «Люстдорф».

Бухгалтерський облік на ТОВ «Люстдорф» м. Іллінці організовано відповідно до Закону України "Про бухгалтерський облік та фінансову звітність» та національних Положень бухгалтерського обліку з використанням єдиних принципів та методів бухгалтерського обліку для складання фінансової звітності. Облік на ТОВ «Хмільницьке» ведеться з використанням автоматизованого програмного продукту BAS.

Відповідальність за організацію бухгалтерського обліку та складання фінансової звітності на ТОВ «Люстдорф» несе директор, який здійснює керівництво відповідно до законодавства та установчих документів.

Керівник та головний бухгалтер ТОВ «Люстдорф» несуть персональну відповідальність за повноту та достовірність обліку та звітності. Відповідальність працівників бухгалтерської служби за ведення бухгалтерського обліку регулюється посадовими інструкціями.

Бухгалтерський облік на ТОВ «Люстдорф» ведеться бухгалтерською службою на чолі з головним бухгалтером. Діяльність працівників бухгалтерії регламентується посадовими інструкціями, що затверджені на підприємстві. Організаційна структура бухгалтерії підприємства відноситься до лінійного типу, яка передбачає підпорядкованість головному бухгалтеру.

ТОВ «Люстдорф» крім вимог чинного законодавства у своїй роботі керується «Наказом про організацію бухгалтерського обліку й облікову політику на ТОВ «Люстдорф», що затверджується щорічно.

На діяльність ТОВ в 2024 році вплив має: військовий стан, затримка платежів, висока конкуренція в галузі, низька платоспроможність населення.

2.2. Організація облікових процесів щодо готової продукції на підприємстві.

Організація обліку та управління готовою продукцією на ТОВ «Люстдорф» передбачає формування масиву інформаційних даних щодо стану запасів готової продукції у місцях її зберігання, вчасності та вірності її оприбуткування, збереження, своєчасності розвантаження, а також щодо здійснення обов'язків за доставкою продукції замовникам. В підсумку за допомогою системи обліку менеджмент ТОВ «Люстдорф» повинен мати всю необхідну інформацію про готову продукцію підприємства, її наявність, місце та умови збереження, відповідальні працівники.

Завдання обліку готової продукції на ТОВ «Люстдорф»:

- Здійснення послідовного контролю за процесами виробництва товарів, їх обсягу та якості;
- Оформлення документів щодо оформлення відвантаженої готової продукції;
- Забезпечення контролю за збереженням готової продукції на складах підприємства;
- Перевірка дотримання виконання договорів постачання готової продукції за такими показниками як: обсяг і асортимент реалізованої продукції та контроль оплати;
- Визначення заборгованості покупців перед підприємством за відвантаженою їм продукцією згідно договорів;
- забезпечення контролю за виконанням плану випуску і реалізації продукції;
- Достовірне формування фінансового результатів відпуску готових товарів та їх облік.

Здійснення вищевказаних завдань прямо залежить від ритмічності і ефективності роботи товариства, та коректної організації збуту товарів. 8 складського господарства, своєчасного документального оформлення усіх

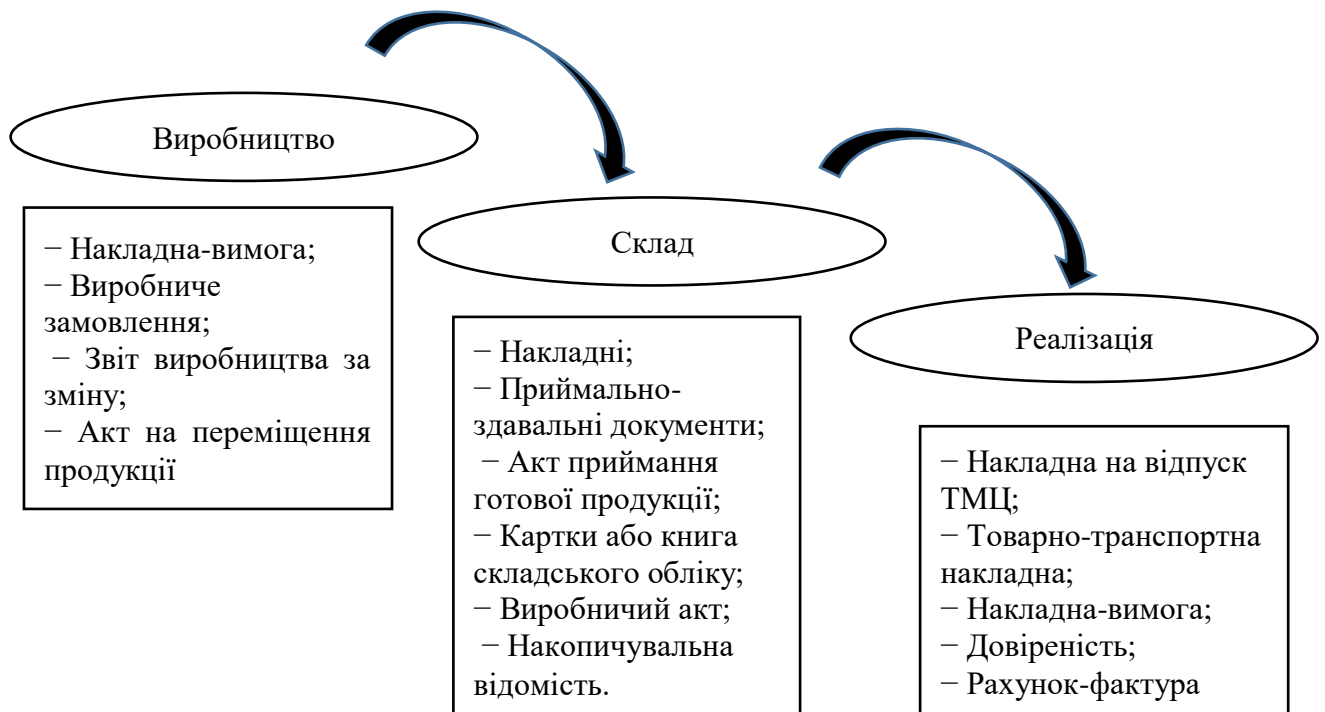
наявних господарських операцій

Готова продукція на ТОВ «Люстдорф» проходить наступні стадії:

- випуск продукції з виробництва та здача її на склад;
- зберігання продукції на складах підприємства;
- відпуск продукції покупцям та замовникам;
- одержання грошових коштів від покупців за відпущену продукцію.

Облік готової продукції на ТОВ «Люстдорф» організований на всіх стадіях її руху. Процес формування в бухгалтерському обліку ТОВ «Люстдорф» інформації про готову продукцію, як і про інші об'єкти обліку, починається із складання первинного документу.

Схематично документальне оформлення руху готової продукції на ТОВ «Люстдорф» має наступний вигляд:

Мал. 2.1. Документальне оформлення руху готової продукції ТОВ «Люстдорф».

Документальне оформлення готової продукції на ТОВ «Люстдорф» починається зі складання первинних документів про випуск готових виробів. Здавання готової продукції з цеху на склад підприємства

оформляють приймально-здавальними накладними або актами окремо на готову продукцію і на напівфабрикати власного виробництва, відповідно до виду продукції, що випускається.

У необхідних випадках до цих накладних (актів) додаються акти приймання продукції представниками замовника або акти про технічне випробування продукції. Форма цих документів розробляється підприємством самостійно з урахуванням вимог до наявності реквізитів первинних документів, передбачених п. 2 ст. 9 Закону «Про бухгалтерський облік та фінансову звітність».

Залежно від специфіки виготовленої продукції та вимогу замовника можливе застосування приймально-здавальної накладної на готову продукцію (напівфабрикати), що складається за певний період часу (наприклад, три дні, тиждень, декаду) . При цьому вона підписується представниками сторони, що передає (здає), матеріально відповідальною особою, а також відділом технічного контролю за кожен день.

На вимогу замовника в приймально-здавальних документах на готову молочну продукцію зазначаються хімічний аналіз складу готової продукції та результат хімічних досліджень, необхідні для складання сертифікатів на продукцію, що видаються покупцям. Ці відомості відображаються на зворотному боці.

Необхідно відмітити, що в Україні, відповідно до наказу Державного комітету з питань технічного регулювання та споживчої політики №28 «Про затвердження Переліку продукції, що підлягає обов'язковій сертифікації в Україні», виробники і імпортери молока і молочних продуктів звільнені від обов'язку їх обов'язкової сертифікації, але єдиним документом, який свідчить споживачеві про безпеку продукту і його відповідність технічним стандартам, є сертифікат відповідності, і ТОВ «Люстдорф» на всю молочну продукцію видає сертифікати відповідності

Сертифікат відповідності на молоко, молочну продукцію і сири - письмовий документ, в якому ТОВ «Люстдорф», що перераховані продукти

відповідають заявленим характеристикам.. Сертифікат молочної продукції ТОВ «Люстдорф» передбачає підтвердження її відповідності заявленим медико-біологічним і санітарним характеристиками за такими критеріями:

- вміст токсичних елементів;
- вміст антибіотиків;
- зміст гормональних препаратів;
- мікробіологічні показники;
- зміст радіонуклідних елементів.

Також підтверджується право ТОВ «Люстдорф» позначати продукцію як «молоко», «сир», «молочний продукт», адже в разі використання сторонніх добавок, не властивих натуральному молочному продукту (наприклад, заміна молочного жиру рослинним), споживач повинен бути про це відповідним чином поінформований (позначення «молокомісткий продукт» або «сирний продукт»).

Крім перелічених первинних документів, може застосовуватися Накладна-вимога на відпуск (внутрішнє переміщення) матеріалів . Здавання виконаних робіт (наданих послуг) оформляється актом виконаних робіт, що складається в довільній формі.

Усі приймально-здавальні документи на випуск продукції (виконання робіт, надання послуг) виписуються цехом-здавачем, як правило, у двох примірниках:

– перший примірник залишається на складі і слугує підставою для записів у картках складського обліку і для складання відомостей випуску готової продукції;

– другий примірник з розпискою завідувача складу в прийманні продукції повертається цеху-здавальнику.

Згодом перший примірник документа передається бухгалтерській службі ТОВ «Люстдорф», для відображення в бухгалтерському обліку. Готові вироби, що надійшли на склади, перебувають у розпорядженні відділу збуту ТОВ «Люстдорф».

На складі готова продукція обліковується в кількісному виразі за її видами у картках складського обліку. У картках складського обліку здійснюються записи про надходження і відпуск готової продукції та щоденно виводяться її залишки.

Облік готової продукції на складі ведеться в міру її надходження на склад або відпуску зі складу. На ТОВ «Люстдорф», на кожний вид продукції складають виробничий акт, який використовують для складання накопичувальної відомості за місяць. Накопичувальна відомість необхідна для подальшого обліку готової продукції в бухгалтерії у натуральному і вартісному вираженні. Вона заповнюється на підставі первинних документів протягом місяця.

До бухгалтерії ТОВ «Люстдорф», щодня надходять документи на готову продукцію, на основі яких вона веде кількісно-натуральний облік випуску продукції за її видами. Показники, які застосовуються в обліку готової продукції (а також при її відвантаженні і реалізації), поділяються на натурально-речові та умовно-натуральні.

Мал. 2.2. Етапи процесу реалізації готової продукції ТОВ «Люстдорф»,.»
Облік готової продукції у вартісному вираженні ведуть за місцем її

зберігання із зазначенням матеріально відповідальних осіб. У системі бухгалтерського обліку продукція відображається за видами і сортами, а також за ознакою місцезнаходження. У кінці місяця загальну кількість випущеної продукції оцінюють за прийнятими в обліку цінами підприємства і фактичною собівартістю. За даними відомості випуску готової продукції визначають результат роботи підприємства у процесі виробництва.

Останнім етапом кругообігу готової продукції ТОВ «Люстдорф», є реалізація (продаж) виробленої продукції, яка здійснюється відповідно до договорів про поставку. Процес реалізації продукції поділяється на чотири етапи, які наведені на рисунку 2.2.

Процес реалізації, пов'язаний з одного боку з відвантаженням готової продукції та передачі її покупцеві, а з іншого – з одержанням грошових коштів та їх еквівалентів і їх зарахуванням на рахунки продавця. Бухгалтерський облік процесу реалізації тісно пов'язаний з податковим обліком доходів. Тому важливе визнання моменту реалізації, оскільки він є визначальним для обчислення податків.

Відповідно до податкового законодавства датою виникнення податкових зобов'язань з постачання товарів вважається дата, яка припадає на податковий період, протягом якого відбувається будь-яка з подій, що сталася раніше:

а) дата зарахування коштів від покупця/замовника на банківський рахунок підприємства як оплата за товари, що підлягають постачанню, а в разі постачання товарів за готівку – дата оприбуткування коштів у касі підприємства, а в разі відсутності такої – дата інкасації готівки у банківській установі, що обслуговує підприємство;

б) дата відвантаження товарів, а в разі експорту товарів – дата оформлення митної декларації, що засвідчує факт перетинання митного кордону України, оформлена відповідно до вимог митного законодавства.

Відвантаження готової продукції на ТОВ «Люстдорф», замовнику здійснюється на підставі накладної на відпуск товарно-матеріальних

цінностей, товарно-транспортної накладної, накладної-вимоги. Накладна на відпуск товарно-матеріальних цінностей виписується продавцем тільки на паперових носіях.

Підписують її керівник підприємства-відправника, головний бухгалтер, особа, що відпустила цінності, і та, котра їх прийняла. Накладна завіряється печаткою підприємства-відправника.

При постійних зв'язках підприємства з покупцем у останнього виписується довготермінова довіреність, але не більше, як на 3 місяці із зазначенням посадових осіб, яким надано право на одержання продукції. Товарно-транспортна накладна (форма № 1-ТН) виписується при відправленні продукції автотранспортом.

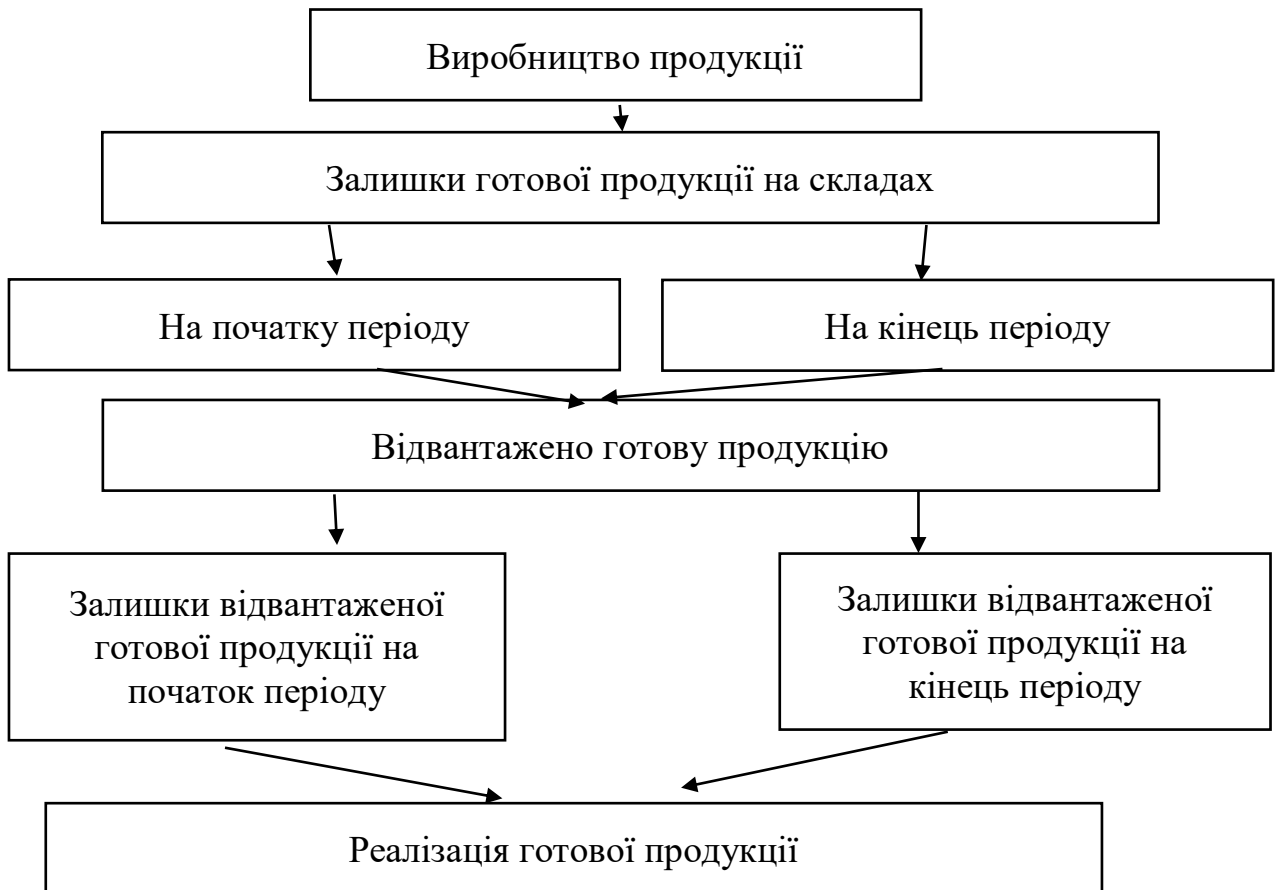
Вона виписується в чотирьох екземплярах: перший екземпляр залишається у відправника вантажу і є підставою для списання товарно-матеріальних цінностей, другий екземпляр призначений для вантажоодержувача і є підставою для оприбуткування товарно-матеріальних цінностей, третій і четвертий екземпляри, завірені підписами й печатками (штампами), вантажоодержувач передає перевізникові.

ТОВ «Люстдорф» є платником податку на додану вартість, тому повинно надати покупцеві податкову накладну із зазначенням у ній усіх обов'язкових реквізитів.

Процес реалізації переміщується у сферу розрахунків. У момент реалізації ТОВ «Люстдорф» передає покупцеві необхідну супровідну документацію та розрахункові документи. У рахунках, рахунках-фактурах, які виставляються покупцям і замовникам поряд із сумою за товар вказують окремим рядком податок на додану вартість або знижку. Момент пред'явлення розрахункових документів або їх оплати є визнанням доходу від реалізації. Отримана ТОВ «Люстдорф» від покупця вартість продукції за їх реалізаційними цінами є доходом або виручкою від реалізації.

2.3. Синтетичний та аналітичний облік готової продукції та напрямки його удосконалення.

Всі елементи виробничого процесу (сировина та матеріали) перебуваючи на різних стадіях виробничого процесу на ТОВ «Люстдорф» утворюють цілісну систему яка зображена на мал. 2.3

Мал. 2.3 Взаємозв'язок між виробництвом, залишками та реалізацією готової продукції.

В технологічному виробництві молочної продукції є свої специфічні риси, які враховані при побудові облікового процесу на ТОВ «Люстдорф»:

- взаємозв'язок ТОВ «Люстдорф» із аграрними підприємствами, який викликає залежність від продавців молока;
- специфічна вихідна сировина (молоко), яка має здатність швидко псуватись;

- сезонність та масовість виробництва;
- виробництво із суворим дотриманням рецептурного режиму та дотриманням послідовних фаз виробництва;
- безперервність і відносно невелика тривалість виробничого процесу тощо.

Для обліку витрат на переробку молока та виходу молочної продукції ТОВ «Люстдорф» використовують рахунок 23 «Виробництво» із використанням субрахунків. За дебетом відображають усі фактичні понесені на переробку молока витрати, витрати сировини, прямі матеріальні, трудові й інші прямі витрати, виробничі накладні витрати з виробництва продукції, а за кредитом - готову продукцію, тобто фактичну виробничу собівартість продукції, завершеної виробництвом (у дебет рахунків 26), виконаних робіт і послуг (у дебет рахунка 90).

Аналітичний облік за рахунком 23 «Виробництво» ведуть у розрізі видів виробництв і номенклатурних груп виробленої продукції. Кореспонденція рахунків з обліку виготовлення продукції наведена в таблиці 2.1.

Таблиця 2.1

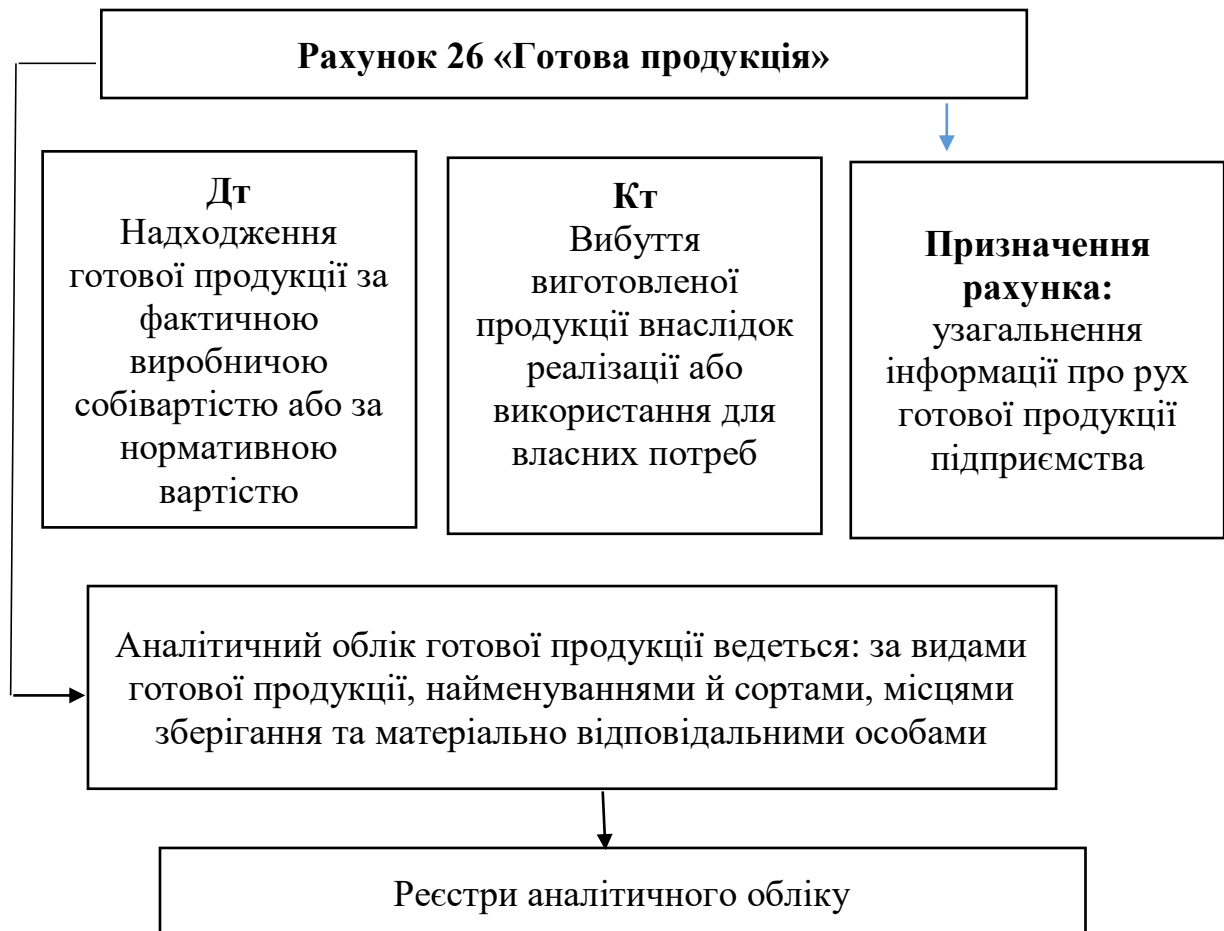
Кореспонденція за рахунком 23 «Виробництво»

Господарська операція	Дт	Кт
1. Списано молоко для виробництва масла вершкового	232.4	201
2. Нарахована заробітна плата працівникам, зайнятим виробництвом масла вершкового	231.4	661
3. Списано адміністративні витрати	92	232
4. Нараховано знос на техніку задіяну у виробництві кисломолочного сиру	232.2	13
5. Списано пластикові відерця на виробництво сметани	232.3	204
6. Оприбутковано масло вершкове	26	231.4

Готова продукція обліковується на ТОВ «Люстдорф» і за місцями її зберігання та окремими видами у встановлених одиницях виміру:

натуральних, умовно-натуральних. А в облікових регістрах інформація про готову продукцію обліковується в кількісному виразі. Для обліку наявності та руху готової продукції, що має кількісні характеристики та складається на підприємстві, планом рахунків передбачено рахунок 26 «Готова продукція». Цей рахунок активний, балансовий, показує запаси виробів на складі, обробка яких закінчена та які пройшли випробування, приймання, укомплектовані згідно з умовами договорів із замовниками і відповідають технічним умовам і стандартам».

Синтетичний та аналітичний облік наявності та руху готової продукції за фактичною собівартістю ведеться на активному рахунку 26 «Готова продукція» (рис. 2.4).

Мал 2.4. Облік готової продукції на рахунку 26 «Готова продукція»

Вироблена готова продукція зараховується на баланс за первісною вартістю. За дебетом рахунку 26 «Готова продукція» відображається

надходження готової продукції з власного виробництва. При списанні готової продукції з рахунку 26 «Готова продукція» сума відхилень фактичної виробничої собівартості від вартості за обліковими цінами, що відноситься до цієї продукції, визначається у відсотку, який обчислюється як відношення відхилень на залишок готової продукції на 66 початок місяця та відхилень по продукції, яка здана на склад протягом місяця, до вартості продукції за обліковими цінами. Сума відхилень фактичної виробничої собівартості готової продукції від її вартості за обліковими цінами, що відноситься до реалізованої продукції, відображається за кредитом рахунку 26 «Готова продукція» і дебетом відповідних рахунків.

Таблиця 2.2

Операції з руху готової продукції та її збуту у бухгалтерії підприємства ТОВ «Люстдорф»

Господарська операція	Дт	Кт
I. Виготовлення продукції		
1. Перераховано передоплату постачальнику за сировину	631	311
2. Відображено суму податкового кредиту	641	644
3. Оприбутковано комплектуючі	201	631
4. Відображено розрахунки за податковим кредитом	644	631
5. Відображено вартість вантажних робіт сторонній організації	201	631
6. Відображено суму податкового кредиту	641	631
7. Відображено суму витрат на відрядження експедитора	307	372
8. Відображено суму витрат на заробітну плату експедитора	201	661
9. Відображено нарахування на заробітну плату експедитора	201	651,
10. Оплачено вартість вантажних робіт	631	311
11. Списано собівартість сировини, що використані для виготовлення продукції	23	201
12. Списано витрати на оплату праці працівників, зайнятих виготовленням готової продукції	23	661
13. Списано суму нарахувань на заробітну плату	23	651,
14. Нараховано амортизацію основних засобів ЗВВ	91	131
15. Нараховані загальновиробничі витрати	91	65, 66

Продовження таблиці 2.2

Господарська операція	Дт	Кт
II. Списані загальновиробничі витрати		
16.Змінні розподілені загальновиробничі витрати	23	91
17.Постійні розподілені загальновиробничі витрати	23	91
18.Постійні нерозподілені загальновиробничі витрати	901	91
19.Нараховано суму адміністративних витрат	92	65, 66
20.Списано суму адміністративних витрат у порядку закриття рахунка	791	92
21.Оприбутковано готову продукцію на склад	26	23
III. Реалізація готової продукції		
22.Реалізація покупцям готової продукції	36	701
23.Відображено суму податкових зобов'язань	701	641
24.Відображено розрахунки за збут продукції	93	65,66
25.Списано витрати на збут продукції	791	93
26.Списано виробничу собівартість реалізованої готової продукції	901	26
27.Списано виробничу собівартість реалізованої готової продукції на фінансовий результат	791	901
28.Списано дохід від реалізації готової продукції на фінансовий результат	701	791

Бухгалтерський облік процесу реалізації тісно пов'язаний з податковим обліком доходів. Тому важливе визнання моменту реалізації, оскільки він є визначальним для обчислення податків.

Після відвантаження готової продукції покупцеві процес реалізації переміщується у сферу розрахунків. У момент реалізації підприємство передає покупцеві необхідну супровідну документацію та розрахункові документи. У рахунках, рахунках-фактурах, які виставляються покупцям і замовникам поряд із сумою за товар вказують окремим рядком податок на додану вартість або знижку. Момент пред'явлення розрахункових документів або їх оплати є визнанням доходу від реалізації. Отримана підприємством від покупця вартість продукції за їх реалізаційними цінами є доходом або виручкою від реалізації.

На промислових підприємствах такі як ТОВ «Люсторф», зокрема тих, які мають значні обсяги виробництва і реалізації продукції, доцільно використовувати логістичні способи та прийоми управління випуском і збутом продукції, оскільки у збутовій діяльності й інформаційному забезпеченні процесу збуту готової продукції, який ще називають логістичним сервісом, вони дають найкращі результати

На даний час на ТОВ «Люсторф» обліково-аналітичне забезпечення готової продукції та її реалізації займає головне місце. Саме тому сьогодні однією з складових ефективної організації обліку та аналізу готової продукції та її реалізації є високий рівень використання облікової інформації для оцінки якісних та кількісних характеристик готової продукції.

Доцільним є на ТОВ «Люсторф» в Наказі про облікову політику зазначити умови розподілу витрат на збут, де необхідно врахувати інформацію з визнання та класифікації витрат, графік документообігу та форми внутрішніх документів витрат; робочий план рахунків щодо витрат із розмежуванням витрат: на маркетингові витрат, витрати на оплату праці працівникам, відділу збуту; витрати на зберігання готової продукції; витрати на транспортування та інші витрати, пов'язані зі збутом готової продукції, а також у розрізі цих витрат їх поділ.

Правильність організації обліку процесу реалізації готової продукції є запорукою достовірності відображення облікової інформації у фінансовій звітності підприємства та визначення результативності діяльності суб'єктів господарювання. Для вдосконалення обліку готової продукції та її реалізації вважаємо за необхідне розмежувати витрати на збут, які пов'язані з доведенням існуючої продукції до споживача (тара, упаковка, вантажні роботи, транспортування, складування, витрати на утримання складів, магазинів, торгового персоналу тощо) та маркетингові витрати, що виникають у зв'язку з вивченням і стимулюванням попиту, пошуком інформації про ринки збуту і розширенням частки ринку виробника.

РОЗДІЛ 3

УДОСКОНАЛЕННЯ АНАЛІТИЧНОГО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ГОТОВОЇ ПРОДУКЦІЇ НА ТОВ «ЛЮСТДОРФ»

Як відомо ефективність управління виробництвом та реалізацією готової продукції переважно залежить від якісного рівня обліково-аналітичного забезпечення, глибини проведеного економічного аналізу та обґрунтованості його висновків.

ТОВ «Люстдорф» є одним із головних суб'єктів ринку молока та молочної продукції в центральній Україні. Основна мета діяльності ТОВ забезпечення переробку сировини (молока) у готову продукцію. Існуюча конкуренція на ринках збуту молочної продукції призводить до того, що в сучасних умовах ТОВ «Люстдорф» в основному орієнтується на можливість реалізації продукції, оскільки правильно обрана стратегія виробництва та відповідні обсяги випуску забезпечують оптимальний обсяг реалізації та позитивний фінансовий результат. Все це зумовлює зростання важливості аналітичного забезпечення виробництва та реалізації готової продукції, яке направлено на виявлення резервів прискорення руху готової продукції, раціонального їх використання.

Тому важливим в даному контексті є вивчення динаміки обсягу виробництва та реалізації готової продукції, узагальнення факторів, що займаються формуванням асортименту, оцінку ефективності роботи з управління реалізацією готових виробів й формуванням доходів та її вплив на діяльність підприємства. Відповідно обсяг виробництва, відвантаження і реалізації молочної продукції є найважливішими показниками, що характеризують діяльність ТОВ «Люстдорф». і їх ґрунтовний аналіз має велике значення для оцінки власної діяльності як на етапі планування виробництва, так і під час виконання цього плану

Основними завданнями аналізу готової продукції в діяльності ТОВ «Люстдорф» є:

- оцінювання виконання плану і динаміки виробництва та реалізації продукції в цілому, за структурою і асортиментом, за структурними підрозділами;

- визначення впливу факторів на зміну величини обсягу виробництва та реалізації продукції;

- Оцінка якості готової продукції

- Виявлення резервів зростання обсягів виробництва і реалізації готової продукції

- Оцінка впливу структурних зрушень у виробництві готової продукції при формуванні узагальнюючих показників ефективності

- Виявлення резервів зростання обсягів виробництва і реалізації готової продукції

Об'єкти аналізу готової продукції на ТОВ «Люстдорф» наступні: обсяг виготовлення та реалізації продукції в цілому і за асортиментом; якість і конкурентоспроможність продукції; структура виробництва та реалізації продукції; ритмічність виробництва та реалізації продукції.

Суб'єктами аналізу готової продукції є: бухгалтерська служба підприємства; плановий відділ; фінансова служба підприємства; вище керівництво підприємства; керівники виробничих підрозділів.

Інформаційною базою при проведенні аналізу виробництва та реалізації готової продукції на підприємстві ТОВ «Люстдорф» є:

- наказ про облікову політику;

- первинні документи з обліку виробництва та реалізації продукції;

- облікові реєстри, що використовуються для відображення господарських операцій з виробництва та реалізації продукції;

- акти і довідки попередніх ревізій, аудиторські висновки та інша документація, що узагальнює результати контролю та аналізу;

- звітність (фінансова, оперативна, статистична)

- планові дані: плани підприємства; план відвантаження і реалізації

продукції; оперативні плани-графіки.

Аналіз формування готової продукції необхідно розпочинати із огляду зміни основних показників доходу, так як саме вони свідчать про обсяги реалізованої продукції (табл.3.1).

Таблиця 3.1

Обсяги реалізації продукції та їх фінансові результати

Показник	2019 р.	2020 р.	2021 р.	2022 р.	2023 р.	Відхилення 2023 р. від 2019 р.	
						(+,-)	%
Чистий дохід від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг), тис. грн	3428556	3569634	4240735	4119807	4398 816	970260	128,30
Прибуток від операційної діяльності, тис.грн	178484	215703	80 081	232507	244 592	66108	137,04
Частка прибутку в чистому доході, %	5,21	6,04	1,88	5,64	5,56	0,35	106,81

Дохід ТОВ «Люстдорф» складає чистий дохід від реалізованої продукції та операційний прибуток. Основну частку займає чистий дохід від реалізованої продукції, який у 2022 році, в порівнянні із 2019 роком зріс на 970260 тис. грн (на 28,3%), Операційний прибуток ТОВ «Люстдорф» за 2019-2023 роки мав тенденцію до збільшення: у 2023 році, в порівнянні із 2019 роком збільшився на 66108 тис грн (на 37,04 %). Важливим показником є – частка прибутку в чистому доході. Даний показник знаходиться в межах 5-6%, лише в 2021 році даний показник знизився до 1,88%, що свідчить про низьку прибутковість в даному році.

Показник успішності для ТОВ – це обсяг прийнятого та переробленого молока. В «Люстдорф», це 12-15 тис тон молока на місяць. ТОВ має виробничу потужність 350-400 тонн молока на добу. Реалізація молочної продукції за

2023 році складає 4398816 тис. грн. Середні темпи зростання обсягу реалізації готової продукції становить 3- 5 %.щорічно.

До важливих показників діяльності ТОВ «Люстдорф» потрібно віднести величину витрат, які напряму впливають на господарську діяльність підприємства. Аналіз структури витрат в динаміці на наведено в таблиці 3.2.

Таблиця 3.2

Обсяги та динаміка витрат, що припадають на виготовлення готової продукції за 2019-2023 р.р.

Показник	Роки					Відхилення 2023 р. до 2019 р.	
	2019	2020	2021	2022	2023	(+,-)	%
Собівартість реалізованої продукції (товарів, робіт, послуг)	2545884	2467806	3068825	3094481	3293632	747748	129,37
Адміністративні витрати	74547	90164	69293	83703	91820	17273	123,17
Витрати на збут	651412	766430	962415	685727	688547	37135	105,70
Інші операційні витрати	55743	97963	88860	119324	134634	78891	241,53
Всього	3327586	3422363	4189393	3983235	4208633	881047	126,47

Загальна сума витрат на ТОВ «Люстдорф» у 2023 році, в порівнянні із 2019 роком зросла на 881047 тис. грн, або майже на 26,47 %. Спостерігається чітка тенденція до зростання в середньому 3-4 % в рік Основну частку витрат (орієнтовно 75-80%) складає собівартість реалізованої продукції. Порівняно із 2019 роком цей показник значно зріс на 199151 тис. грн (на 6,4%).

Значний вплив на фінансові результати підприємства має асортимент (номенклатура) продукції. Його оновлення із урахуванням змін на ринку є важливим індикатором ділової активності та конкурентоспроможності. Асортимент продукції ТОВ «Люстдорф» складається з понад 60 найменувань, тому важливим напрямком аналізу обсягу виробництва продукції на ТОВ «Люстдорф» є вивчення його асортиментно-структурного розрізу, під асортиментом розуміють перелік найменувань продукції із зазначенням обсягу її виробництва по кожному виду.

Мата даного аналізу полягає в тому, щоб направити підприємство на випуск продукції, що по своїй структурі, споживчим властивостям і якості найбільше відповідає потребам покупців. Товаровиробник зайнятий не просто створенням і виробництвом, і формуванням клієнтури.

Таблиця 3.3

Аналіз структури готової продукції ТОВ «Люстдорф» в 2021-2023 році

Вид продукції	2021 р.		2022 р.		2023 р.		Відхилення 2023 р. від 2021		
	Тис. грн.	%	Тис. грн.	%	Тис. грн.	%	Тис. грн.	%	
Молоко	1483154,6	40,2	1686764,3	45,9	1866729,9	47,1	383575,3	125,8	
Молоко для дітей	420596,1	11,4	323388,4	8,8	400296,6	10,1	-20299,4	95,2	
Масло вершкове	527589,8	14,3	433634,4	11,8	499379,9	12,6	-28209,8	94,6	
Сметана	413217,2	11,2	393210,8	10,7	253653,4	6,4	-159563,8	61,3	
Вершки	169714,2	4,6	117595,7	3,2	190239,9	4,8	20525,7	112,1	
Молочні коктейлі	118062,1	3,2	143319,8	3,9	87193,4	2,2	-30868,7	73,8	
Кефір	114372,6	3,1	124945,6	3,4	134753,3	3,4	20380,7	117,8	
Ряжанка	88546,5	2,4	80847,1	2,2	83229,9	2,1	-5316,5	93,9	
Сухе молоко	177093,1	4,8	198442,8	5,4	269506,8	6,8	92413,5	152,2	
Крем кондитерський	44273,3	1,2	7349,7	0,2	11889,9	0,3	-32383,3	26,8	
Йогурти	81167,6	2,2	102896,3	2,8	103046,7	2,6	21878,9	126,9	
Інша продукція	51652,2	1,4	62472,7	1,7	63413,3	1,6	11761,3	122,7	
Всього готова продукція	3689439,4	100	3674867,8	100	3963333,2	100	273893,7	107,4	
Чистий дохід від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг), тис. грн									
		4240735		4119807		4398816		158081	103,7
Частка реаліз/ готової прод. в чистому доході, %		87		89,2		90,1		3,1	103,5

Аналіз структури таблиці 3.3 показує співвідношення окремих виробів у загальному обсязі виробництва, вираженому здебільшого у відсотках. Дані таблиці свідчать що виробництво готової продукції за період 2021-2023 року займає в середньому 90 % обсягу чистого доходу ТОВ, 10 % це надання супутніх послуг (експедиторські, логістичні послуги та послуги з комерційною нерухомістю)

Щодо реалізованої готової продукції то основну питому вагу в середньому за період 2021 -2023 року займає пастеризоване молоко (55 %), масло вершкове (12 %), сметана (9 %), кефір (3 %), ряжанка (2 %), сухе молоко (6 %), та інші види продукції (13 %)

Таблиця 3.4

Аналіз виконання плану по ТОВ «Люстдорф» за асортиментом

Продукція	За планом	Фактично	Виконання плану, %	Зараховується у виконання плану, тис.грн.
Молоко	1889130,6	1866729,9	101,2	1889130,6
Молоко для дітей	349859,2	400296,6	87,4	400296,6
Масло вершкове	503874,3	499379,9	100,9	503874,3
Сметана	251624,1	253653,4	99,2	253653,4
Вершки	182249,8	190239,9	95,8	190239,9
Молочні коктейлі	83182,5	87193,4	95,4	87193,4
Кефір	131249,7	134753,3	97,4	134753,3
Ряжанка	83313,1	83229,9	100,1	83313,3
Сухе молоко	278131,1	269506,8	103,2	278131,1
Крем кондитерський	11818,6	11889,9	99,4	11889,9
Йогурти	97585,3	103046,7	94,7	103046,7
Інша готова продукція	61447,5	63413,3	96,9	63413,3
Всього готова продукція	3923465,8	3963333,2	101,01	3998935,6

Загальну характеристику змін в асортименті продукції дає розрахунок коефіцієнту, який визначається співвідношенням обсягу виробництва продукції, зарахованого у виконання плану по асортименту до планового випуску продукції (формула 3.1):

$$K_{ac} = \sum(V_{Pi} \leq V_{Pi}) / V_{Po} \quad (3.1)$$

При цьому в виконання плану за асортиментом зараховується фактичний випуск продукції кожного виду, але не більше ніж заплановано

Коефіцієнта виконання плану за асортиментом за даними табл. 3.4.

$$K_{ac} = 3998335,6 / 3623465,8 = 101,92$$

В цілому по ТОВ план виробництва продукції виконаний на 101,92 %.

Для розрахунку впливу структурних порушень на випуск готової

продукції (ΔВПсп), підприємством використовується метод прямого рахунку 83 по всім виробам за формулою 3.2:

$$\Delta \text{ВПсп} = \text{ВП1} - \text{ВП1} \quad (3.2)$$

де ВП1 – фактичний випуск продукції при фактичній структурі;

ВП1 – фактичний випуск продукції при плановій структурі.

Розрахунок впливу структурних порушень в асортименті продукції на випуск продукції наведено в табл. 3.5.

Таблиця 3.5

Аналіз впливу структурних порушень на випуск продукції ТОВ «Люстдорф»

продукція	Випуск продукції, тис.грн		Питома вага, %		Фактичний випуск при плановій структурі	Зміна випуску продукції за рах стр. зруш	Зарах. в вик. плану по стр.
	План	Фактично	План	Фактично			
Молоко	1889131	1866730	48,1	47,6	1889131	22400,7	1866730
Молоко для дітей	349859	400297	8,9	10,2	349859,2	-50437,4	400296,6
Масло вершкове	503874	499380	12,8	12,7	503874,3	4494,4	499379,9
Сметана	251624	253653	6,4	6,5	251624,1	-2029,3	253653,4
Вершки	182250	190240	4,6	4,8	182249,8	-7990,1	190239,9
Молочні коктейлі	83182,5	87193,4	2,1	2,2	83182,5	-4010,9	87193,4
Кефір	131250	134753	3,3	3,4	131249,7	-3503,6	134753,3
Ряжанка	83313,1	83229,9	2,1	2,1	83313,1	83,2	83229,9
Сухе молоко	278131	269507	7,1	6,9	278131,1	8624,3	269506,8
Крем кондитерський	11818,6	11889,9	0,3	0,3	11818,6	-71,3	11889,9
Йогурти	97585,3	103047	2,5	2,6	97585,3	-5461,4	103046,7
Інша готова продукція	61447,5	63413,3	1,6	1,6	61447,5	-1965,8	63413,3
Всього готова продукція	3923466	3963333	100,0	101,0	3923466	-39867,2	3963333

Як показують дані табл. 3.5 відхилення виробництва готової продукції за рахунок структурних порушень незначні – 39867,2 тис.грн

$$K_{\text{стр}} = 3963333 / 3923466 = 101.$$

Тобто структурні зрушення в асортименті готової продукції не мають вирішального впливу на діяльність ТОВ «Люстдорф»

Одним із най більш ефективних інструментів стратегічного управління готовою продукцією та забезпечує комплексну оцінку внутрішніх і зовнішніх чинників, які прямо чи непрямо впливають на діяльність ТОВ «Люстдорф», є SWOT-аналіз, який являє собою об'єктивну оцінку маркетингового середовища, його мінливості, а також можливість швидкого реагування на наявні загрози для забезпечення ефективного управління підприємством.

Таблиця 3.6

SWOT-аналіз готової продукції ТОВ «Люстдорф»

Сильні сторони (S)	Слабкі сторони (W)
<ul style="list-style-type: none"> - Новітні технології переробки молочної продукції, - Висока якість продукції, - Постійне оновлення та широкий асортимент продукції брендів, - Відповідність міжнародним стандартам. - Постійний сегмент споживачів, - Ефективна мережа розподілу, - Ефективна організаційна структура управління діяльністю - Доступні та ефективні інформ. ресурси (coll-центр та сайт). - Досвід роботи на ринку. - Стабільність кадрів 	<ul style="list-style-type: none"> - Висока ціна в порівнянні із іншими виробниками - Низький рівень інформування споживачів щодо діяльності підприємств, через відсутність instagram сторінки, telegram каналу. - Сезонність в постачанні сировини - Сезонність в споживанні на окремі види асортименту - Слабка маркетингова політика. - Зменшення обігових коштів. - Збої у поставках імпортованих складових (пектин, інші хімічних реактиви). - Високий рівень податків
Можливості (O)	Загрози (T)
<ul style="list-style-type: none"> - Поява нових ринків чи нових сегментів (Ринок країн Близького Сходу). - Нові технології виробництва та переробки молочної продукції. - Інноваційні підходи у виробничу та управлінську діяльність. - Підвищення інвестиційної привабливості через розвиток власної сировинної бази. - Розробка власних антикризових заходів. - Підвищення якості інформаційного забезпечення споживачів 	<ul style="list-style-type: none"> - Зменшення обсягів (молока). - Збільшення рівня жорсткої конкуренції та посилення позицій конкурентів. - Збільшення попиту на товари-замінники. - Зростання цін на молочну продукцію в результаті поступового зменшення поголів'я корів. - Підвищення тарифів на енергоносії та паливо. - Зміна законодавства щодо підприємств молочної галузі (зокрема, податкового)

За результатами проведеного SWOT аналізу можемо стверджувати, що ринок наразі відкриває для ТОВ «Люстдорф» широкі можливості для його розвитку, що є позитивною передумовою для розширення своїх позицій та зміцнення становища на ринку.

Територіальне розташування дозволяє ТОВ «Люстдорф» вихід на ринки південної та східної Європи, проте важливою умовою, яка поки що перешкоджає цьому є якість самого сировини (молока), що невідповідає вимогам ЄС. Для гнучкості на вітчизняному молочному ринку необхідним є розширення асортиментної політики, на якій варто сконцентрувати свої зусилля для зміцнення конкурентних переваг та освоєння нових сегментів ринку, а також це є перевагою для залучення інвестиційних ресурсів із-за кордону.

З метою покращення ситуації з готовою продукцією та її реалізацією необхідно для ТОВ «Люстдорф» запропонувати:

- Наявність широкого асортименту продукції може сприяти швидкому виходу на нові ринки.

- При вдосконаленні технологій та впровадженні нових підприємства мають потенціал для скорочення термінів виробництва та збільшення обсягів виробництва.

- Ефективна політика у сфері якості продукції забезпечує більшу кількість конкурентних переваг.

- Для розробки антикризових заходів наявна можливість залучення висококваліфікованих фахівців

- Розширення ринків збуту дозволить збільшити рентабельність.

- Задіяння нових технологій та обладнання дозволить знизити ціну на продукцію.

- Проведення неординарної реклами для підвищення інформаційного забезпечення споживачів.

ВИСНОВКИ ТА ПРОПОЗИЦІЇ

На основі проведених досліджень необхідно сформулювати наступні висновки:

1. В сучасних ринкових умовах успішна діяльність будь-якого підприємства полягає у підвищенні рівня економічної ефективності виробництва та реалізації готової продукції. Доцільне управління підприємством неможливе без наявності достовірної та систематизованої належним чином інформації про обліковий процес виробництва та реалізації готової продукції. Ефективний облік та аналіз за виробництвом та реалізацією готової продукції забезпечує отримання прибутку підприємством, а також досягнення соціальної та економічної ефективності його діяльності.

2. Методологічні засади формування інформації про готову продукцію у бухгалтерському обліку та розкриття її у фінансовій звітності визначаються Податковим Кодексом України, Законом України «Про бухгалтерський облік та фінансову звітність України», П(С)БО 9 «Запаси», П(С)БО 15 «Дохід», П(С)БО 16 «Витрати», Планом рахунків бухгалтерського обліку активів, капіталу, зобов'язань і господарських операцій підприємств і організацій, Інструкцією про застосування Плану рахунків бухгалтерського обліку активів, капіталу, зобов'язань і господарських операцій підприємств і організацій, іншими нормативних документів, затверджених Міністерством фінансів, Міністерством статистики, а також внутрішнім розпорядчим документом підприємства – Наказом про облікову політику. Відповідно до Положення (стандарту) бухгалтерського обліку 9 «Запаси» готовою вважається продукція, яка виготовлена на підприємстві, призначена для продажу і відповідає технічним і якісним характеристикам, які передбачені договором або іншим нормативно-правовим актом.

3. Готова продукція – це продукція, яка виготовлена за певними стандартами, за допомогою використання необхідної сировини, має повністю завершену форму, пройшла всі норми контролю в середині підприємства,

відповідає всім стандартам, тобто це повністю завершений продукт, який готовий до передачі на склад або для реалізації на сторону. В економічній літературі готову продукцію класифікують відповідно до ряду ознак: за формою, за ступенем готовності і за технологічною складністю.

4. Об'єкт дослідження ТОВ «Люстдорф» – сучасна динамічна компанія, один з найбільших виробників молочної продукції в Україні. За роки існування ТОВ «Люстдорф» впевнено утримує високий рівень якості своєї продукції, провідні ринкові позиції та прихильність споживачів. Компанія виготовляє понад 60 найменувань продукції під відомими торговими марками: «Селянське», «На здоров'я», «Бурьонка», «Смачно шеф», «Весела бурьонка».

Вся продукція «Люстдорф» відповідає сучасним стандартам якості та вимогам ринку й здатна забезпечити потреби найвибагливіших споживачів.. Діяльність підприємства за досліджуваний період характеризується позитивними показниками. Обсяг виробництва продукції за 2019-2023 роки збільшився з 3428556 тис грн. у 2019 р. до 4398816 грн. за 2020 рік, що на 28,3 % більше.

Фінансовий стан ТОВ є стійким та прибутковим за весь досліджуваний період, чистий прибуток в 2023 році склав 185515 тис. грн. проти 94624 тис. грн в 2019 році

5. Документальне оформлення в обліку готової продукції на ТОВ «Хмільницьке» здійснюється типовими формами первинних документів. На складі готова продукція обліковується в кількісному виразі за її видами у картках складського обліку. У картках складського обліку здійснюються записи про надходження і відпуск готової продукції та щоденно виводяться її залишки Для оцінки реалізованої продукції використовується дві оцінки: фактична собівартість реалізованої продукції і ціна реалізації (продажна вартість) товару.

6. Для обліку й узагальнення інформації про наявність та рух готової продукції на ТОВ «Люстдорф», використовується рахунок 26 «Готова продукція». Продаж готової продукції, списання всіх витрат та визнання

доходів підприємства є завершальним етапом виробничого підприємства. При продажу готової продукції в бухгалтерському обліку відображають собівартість реалізованої продукції на субрахунок 901 «Собівартість реалізованої готової продукції». З кредиту рахунку 26 «Готова продукція» списують фактичну виробничу собівартість реалізованої продукції у дебет субрахунку 901. Вкінці звітного періоду рахунок 901 закривається, а сума на ньому за кредитом списується на дебет рахунку 79 «Фінансові результати»

З метою підвищення ефективності обліково-аналітичного процесу щодо готової продукції необхідно запропонувати наступні пропозиції:

1. Бухгалтерський облік процесів і господарських операцій на ТОВ «Люстдорф» ведуть згідно з чинним законодавством. Подальше удосконалення обліку готової продукції нами пов'язується із подальшою гармонізацією вітчизняного обліку та звітності з міжнародними стандартами. Напрямом вдосконалення обліково-аналітичного забезпечення на ТОВ «Люстдорф» нами вбачається в документах що регулюють облікову політику на підприємстві необхідним розмежувати витрати на збут, які пов'язані з доведенням існуючої продукції до споживача (тара, упаковка, вантажні роботи, транспортування, складування, витрати на утримання складів, магазинів, торгового персоналу тощо) та маркетингові витрати, що виникають у зв'язку з вивченням і стимулюванням попиту, пошуком інформації про ринки збуту і розширенням частки ринку виробника.

2. Широке використання на ТОВ «Люстдорф» інноваційних технологій виробництва та реалізації продукції, формування ефективної організаційної структури та стилю управління, дотримання міжнародних стандартів якості, широкий асортимент продукції, який постійно оновлюється, використання молока «екстра» гатунку та розвинені інформаційні ресурси (сайт, соціальні мережі). Ці заходи будуть сприяти підвищенню конкурентоспроможності готової продукції підприємства

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Бутинець Ф. Ф. Бухгалтерський фінансовий облік: Підруч. для студ. спец. «Облік і аудит» ВНЗ – 8-е видання, доп. і перероб. Житомир: ПП «Рута», 2009. 912 с.
2. Журавель Г.П., Хомин П.Я. Бухгалтерський облік на тлі віртуалій. Галицький економічний вісник, том 48. Тернопіль, 2017. С. 131-139.
3. Мешко Н. П. Трансформація процесів управління реалізації готової продукції в умовах переходу до ринку: автореф. дис. на здобуття наукового ступеня канд. екон. наук. Дніпропетровськ, 2010. 20 с.
4. Писаренко Т.М. Характеристика діючої методики організації обліку готової продукції. *Економічні науки. Облік і фінанси*, Випуск 12 (45). Ч. 1. - 2015. С.231-239.
5. Міжнародний стандарт бухгалтерського обліку 2 «Запаси» № 929_021 від 01.01.2012. Дата оновлення: 01.01.2012 URL: http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/929_021 (Дата звернення: 15.09.2024).
6. Стасюк Н.Ю. Готова продукція як об'єкт бухгалтерського обліку: поняття та класифікація. Матеріали XI Всеукраїнської студентської наукової конференції «Розвиток системи обліку, аналізу та аудиту: теорія, методологія, організація». С. 116-119.
7. Алексєєнко Т. Удосконалення обліку готової продукції та її реалізації на переробних підприємствах АПК. *Економічний аналіз*. 2012, Випуск 11. Частина 4. С. 219-222.
8. Рибалка О.М., Полтавченко О.С. Проблеми обліку готової продукції і її реалізації. URL: <https://nauka-online.com/wpcontent/uploads/2020/11/Ribalko-Poltavchenko.pdf> (Дата звернення 28.09.2024).
9. Податковий кодекс України № 2755-VI від 12.12.2010р. Дата оновлення: 25.11.2025. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2755-17> (Дата звернення: 05.10.2023).

10. Господарський кодекс України від 16.01.2003 року № 436-IV. Дата оновлення: 19.08.2022. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/436-15#Text> (дата звернення: 16.09.2022).

11. Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні: закон України № 996-XIV від 16.07.1999 р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/996-14> (Дата звернення: 05.10.2022).

12. Методичні рекомендації з бухгалтерського обліку запасів: Наказ Міністерства фінансів України від 10.01.2007 р. URL: <https://buhgalter911.com/normativnayabaza/metodicheskierekomendacii/metodichnirekomendaciyiz1024317.html> (Дата звернення: 28.09.2023).

13. Про затвердження Національного положення (стандарту) бухгалтерського обліку 16 «Витрати»: Закон України № z0027-00 від 31.12.1999 р.. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0027-00> (Дата звернення: 16.10.2023 р.).

14. Про затвердження Національного положення (стандарту) бухгалтерського обліку 15 «Дохід»: Закон України від 29.11.1999 № z0860-99. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0860-99#Text> (Дата звернення 22.10.2023).

15. Інструкція про застосування Плану рахунків бухгалтерського обліку активів, капіталу, зобов'язань і господарських операцій підприємств і організацій: Наказ Міністерства фінансів України від 30.11.1999 № 291. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0893-99#Text> (Дата звернення 22.12.2023 р.).

16. Про затвердження Положення про інвентаризацію активів та зобов'язань: Наказ від 02.09.2014 р. № z1365-14. Дата оновлення: 29.07.2022. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z1365-14#Text> (Дата звернення: 16.12.2023 р.).

17. Про затвердження Національного положення (стандарту) бухгалтерського обліку 1 «Загальні вимоги до фінансової звітності»: Закон України від 07.02.2013 р. № z0336-13. URL: 71

<https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0336-13#Text> Дата звернення: 16.10.2023 р.).

18. Белікова Ю.О., Іонін Є.Є. Проблемні аспекти обліку молочної продукції в Україні. Праці XIV Міжнародної науково-практичної конференції молодих учених та здобувачів освіти «Сучасні проблеми і перспективи розвитку обліку, аналізу і контролю в умовах глобалізації економіки». Луцьк, 2022. С.18-20.

19. Яка різниця між продукція та товаром <https://dovidka.biz.ua/yaka-riznitsya-mizh-produktsiya-ta-tovar> (Дата звернення: 21.01.2024 р).

20. Поняття «Товар» <https://uk.wikipedia.org/wiki/> (Дата звернення: 17.01.2024 р).

21. Черкасова С.О., Олексійчук А.Г. Облік, аудит та аналіз наявності і руху готової продукції. Праці VII Міжнародної науково-практичної інтернетконференції «Проблеми ринку та розвитку регіонів України в XXI столітті». Одеса, 2016. С. 119-122.

22. Вороніна В. Л. Особливості документального відображення руху готової продукції Кримський економічний вісник. 2013. Частина I. 277 с.

23. Глібко В. М. Судова бухгалтерія : підруч. / В. М. Глібко, О. П. Буцан. К. : Юрінком Інтер, 2006. – С. 224.

24. Сопко В. В. Бухгалтерський облік. URL: <http://fingal.com.ua/content/view/780/35/1/3>

25. Ткаченко Н. М. Бухгалтерський фінансовий облік, оподаткування і звітність : підруч. К. : Алерта, 2006. – 1080 с.

26. Сафарова А.Т., Корольчук І.Р. Документування операцій з обліку готової продукції на підприємствах побутової хімії. Бухгалтерський облік, аналіз і аудит. Випуск 17, 2017. С. 197-201.

27. Зінченко О., Гірічева Я. Є. Особливості методики обліку готової продукції. Вип. 2, 2017. С. 308-311. URL: https://er.knutd.edu.ua/bitstream/123456789/7009/1/20170811_108.pdf (Дата звернення: 21.10.2023 р).

28. Бухгалтерський облік в Україні : навч. посіб.; за ред. Р. Л. Хом'яка. 2-е вид. Львів : «Інтелект-Захід», 2003. – 820 с.
29. Шваб Л. І. Економіка підприємства : навч. посіб. К. : Каравела, 2005. 568 с.
30. Крупка Я.Д., Задорожний З.-М. В., Гудзь Н.В. Бухгалтерський фінансовий облік: підручник. Тернопіль, 2018. 460 с.
31. Верхоглядова Н.І., Шило В.П., Ільїна Б.І. Бухгалтерський фінансовий облік: теорія і практика: навч.-практ. Посіб. К.: Центр навчальної літератури, 2010. 536 с.
32. Осадча Г.Г. Система калькулювання виробничого підприємства харчової галузі. Облік і фінанси. Випуск 9(33). Ч. 2. 2012.
33. Чмут А.В. Стан та тенденції розвитку ринку молока та молочної галузі України. URL: https://economyandsociety.in.ua/journals/17_ukr/26.pdf (Дата звернення: 18.04.2024р).
34. Сафарова А.Т., Корольчук І.Р. Аналітичне дослідження виробництва та реалізації готової продукції на прикладі підприємства побутової хімії. «Молодий вчений». № 1 (53), 2018 р. С. 977-981.
35. Лучко М.Р., Жукевич С.М., Фаріон А.І. Фінансовий аналіз: навч. посіб. Тернопіль, 2016 – 304 с.
36. Макарова Г.С. Удосконалення обліку та формування собівартості готової продукції підприємства. *Економіка і суспільство*, 2016. №3. С. 527-533.
37. Бернадська Ю.О., Гевлич Л.Л. Міжнародна регламентація обліку готової продукції. Праці XX Всеукраїнської наукової конференції студентів, аспірантів та молодих вчених «Проблеми розвитку соціально-економічних систем в національній та глобальній економіці», Том 2. Вінниця, 2020. С. 156-158.
38. Андріяш В.В. Особливості обліку готової продукції на підприємствах молочної галузі. Міжнародно-практичний форум «Фінансово-економічна діяльність суб'єктів господарювання» м. Кам'янець-Подільський

20 жовтня 2023 р. URL: <https://kpdі.edu.ua/wp-content/uploads/2023/12/Forum-2023.pdf> (Дата звернення 22.12.2023)

39. Саввон О.О. Удосконалення обліку готової продукції та її реалізації *Держава та регіони*. 2007. № 3. С. 321–324.

40. Подолянчук О.А., Захарчук І.С. Готова продукція як об'єкт обліку сільськогосподарських підприємств. *Економіка, фінанси, право*. 2014. №2. С. 18-22.

41. Цебрій М. М. Проблеми обліку готової продукції і її реалізації
Матеріали міжнародної науково-практичної конференції Актуальні наукові
досягнення – 2013. URL:
http://www.rusnauka.com/19_AND_2013/Economics/7_141615.doc.htm (Дата
звернення 22.12.2023)

42. Яровенко Т.С. Удосконалення методології бухгалтерського обліку
готової продукції. URL: [http://vestnikdnu.com.ua/archive/201372/yarovenko-
chernova.htm](http://vestnikdnu.com.ua/archive/201372/yarovenko-chernova.htm)

ДОДАТКИ